

Taalmeesters 3

Auteurs

Evelien Klok

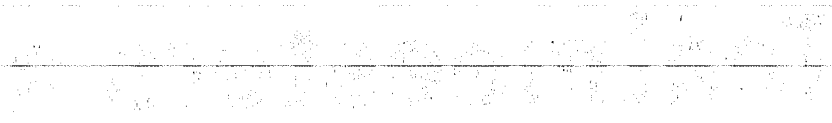
Hans Vermeer

Illustraties

Wim Euverman

Bekadidact

Stenvertblok

© 2003

Uitgeverij Bekadidact, Baarn

ISBN 90 262 0280 6

eerste druk, eerste oplage

Basisvormgeving

LS Ontwerpers bno, Groningen

Omslag

Metamorfose ontwerpers BNO,
Deventer

Vormgeving

Aigu Ontwerpstudio bno, Dronten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

1	Starttaal	4	16	Naamtaal	34
2	Wartaal	6	17	Kaarttaal	36
3	Korttaal	8	18	Speeltaal	38
4	Dichttaal	10	19	Graptaal	40
5	Kaaptaal	12	20	Puzzeltaal	42
6	Plaattaal	14	21	Teltaal	44
7	Praaltaal	16	22	Tijdtaal	46
8	Priettaal	18	23	Kooktaal	48
9	Grafitaal	20	24	Speltaal	50
10	Groepstaal	22	25	Stertaal	52
11	Geheimtaal	24	26	Rebustaal	54
12	Lijftaal	26	27	Dierstaal	56
13	Voeltaal	28	28	Digitaal	58
14	Fouttaal	30	29	Bouwtaal	60
15	Scheepstaal	32	30	Deeltaal	62
				Hoe ver ben je?	64

Alles en iedereen heeft een begin.

Denk maar aan je geboorte.

Of aan het speelkwartier.

Als dat niet zou beginnen,

zou je almaar moeten doorwerken.

En daar is geen beginnen aan!

Vandaag is Joris geboren.

Je zult nog veel van hem horen!

① Alle begin is moeilijk! Gelukkig is dat vaak niet waar. Zet de goede letter voor de zin die hetzelfde betekent.

n Er is niets met hem te beginnen

r Een goed begin is het halve werk.

e Er is geen beginnen aan.

t Dat is een begin zonder eind

a Hij begint voor zichzelf

t Bezint eer ge begint!

s Alle begin is moeilijk

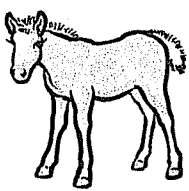
- ☐ De meeste moeilijkheden heb je vaak aan het begin.
- ☐ Denk goed na voordat je aan iets begint
- ☐ Hij start een eigen zaak
- ☐ Als je in het begin goed werkt, gaat de rest vaak gemakkelijker.
- ☐ Je hebt geen idee hoe dit afkoopt
- ☐ Dat is niet te doen
- ☐ Hij is onhandelbaar

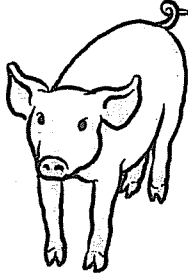
Van boven naar beneden lees je
een ander woord voor beginnen.

--	--	--	--	--	--	--

2 Een jong dier noem je vaak anders dan het ouderdier. Schrijf de naam van het jong maar onder de tekening.

.....

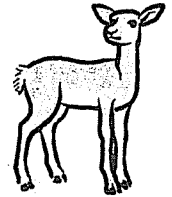
.....

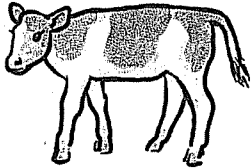
.....

.....

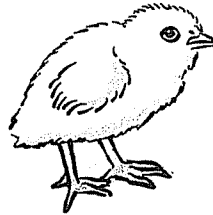
.....

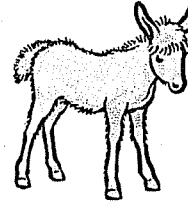
.....

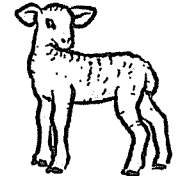
.....

.....

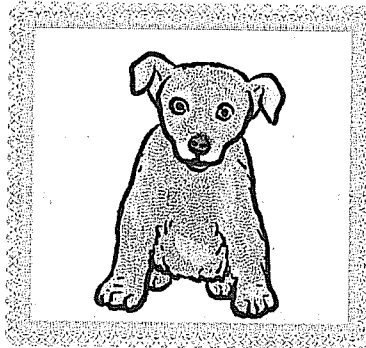

.....

.....

3 Hier zie je Trikkie. Hij is pas geboren. Maak een leuk geboortekaartje dat je naar zijn familie kunt sturen. Schrijf er een versje bij.

.....

.....

.....

.....

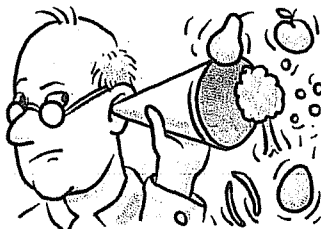
.....

.....

Professor Watta verzamelt taal. Alles wat hij hoort, schrijft hij op, van goede zinnen tot foute zinnen. Maar hij hoort slecht. Dan vergist hij zich nog wel eens en zo heb je ... onzinnen!

- ① Watta heeft vreemde zinnen gevonden. Welk woord is fout? Zet daar een streep onder. En vervang dit door:

appel - appeltje - boontje - ei - bomen

- 1 Ton heeft over Eric geroddeld.
Nu heeft Eric een eitje met Ton te schillen.
- 2 Als belangrijke mensen kritiek krijgen, hoor je wel:
Hoge huizen vangen veel wind.
- 3 Hij heeft de auto voor heel weinig geld gekocht, eigenlijk voor een appel en een peer.
- 4 Zela wilde buitenspelen in het prachtige weer, maar eerst moest ze haar huiswerk doen en door de zure appelmoes heen bijten.
- 5 Gümur laat zich niet helpen. Hij dopt zijn eigen doperwtjes.
.....

- ② Soms maakt Watta rare fouten. Dan schrijft hij bijvoorbeeld *last*, maar hij bedoelt *stal*. Hieronder zie je acht van zijn fouten. Schrijf het goede woord tussen de haakjes. Gebruik alle letters van het schuingedrukte woord. Begin met de dikgedrukte letter.

Die oude boer heeft een flinke wei. Om daar te komen gebruikt hij een oude *stife* (1). De wei is wel 100 meter *gnal* (2). Dat is flink wat ruimte voor één *oke* (3). Als er *stim* (4) hangt, zie je haar gewoon niet meer. En als het regent staat zij onder de *kei* (5). Ze kan ook in een stalletje schuilen. Dat is gemaakt van een oude *aftel* (6) en kapotte planken.

1	4
2	5
3	6

3 Watte is altijd wel wat kwijt. Vandaag zijn het zijn schoenen. Zoek die even op voor Watte. Je ontdekt die door de letter voor het goede woord te kleuren. Schrijf de letters in de balk.

1 Op het kruispunt (k) haartje
ging het maar net (l) duimpje
goed. Het scheel- (m) knoopje
de maar een ...

2 Dat hele verhaal (e) gal
is verzonnen. (o) duim
Eelco heeft het (a) slof
uit zijn ... gezogen.

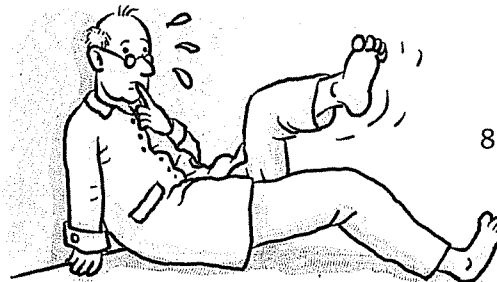
3 Samir krijgt altijd (k) lof
de schuld. Daarom (e) gal
was hij boos en (u) hand
spuugde hij zijn ...

4 Feiko zag het (s) mouwen
niet meer zitten. (l) schoenen
De moed zonk (f) handen
hem in de ...

5 Nada doet bijna (k) vodden
niets, dus zit (l) schoenen
meneer Kees haar (m) rug
achter haar ...

6 Hoe kom je daar (o) rug
nou bij? Dat is niet (a) mouw
waar! Dat speldt (j) slof
hij je op de ...

7 Nada werd heel (s) slof
kwaad en schoot (t) laars
uit haar ... (p) broek

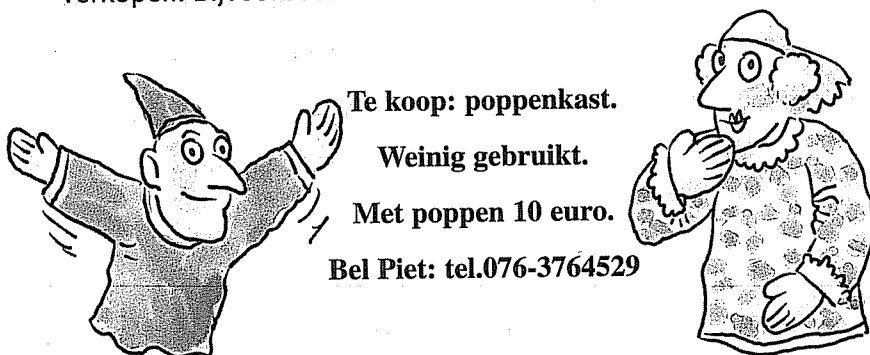

De schoenen van Watte vindt hij in

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

8 Tom klopt zijn oma (n) mouw
weer geld uit de ... (t) zak
(r) schoen

Advertenties in de krant zijn erg kort. Dat komt omdat je elke letter of regel moet betalen. Daarom probeert iedereen met zo weinig mogelijk woorden te vertellen wat hij wil kopen of verkopen. Bijvoorbeeld

Te koop: poppenkast.
Weinig gebruikt.
Met poppen 10 euro.
Bel Piet: tel.076-3764529

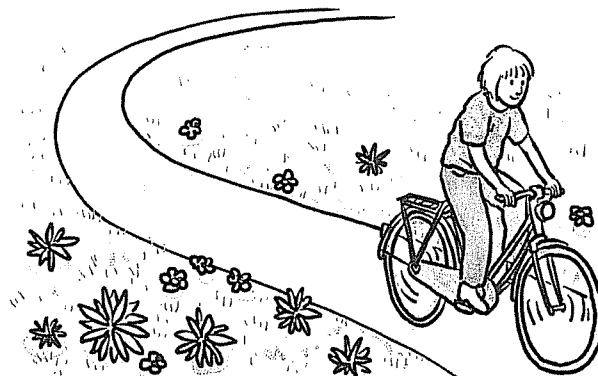
1 Schrijf de volgende advertentie in gewone taal.

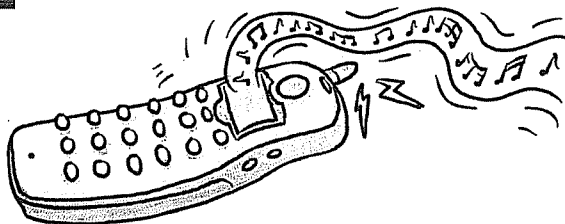
Te koop: sportfiets, 21 versnellingen, zwart/rood; 2 jaar oud;
250 euro. Info: tel. 013-5352687.

2 Wat wordt er hier bedoeld?

Rijwielen en bromfietsen

T.koop aang. opoeftets
z.g.a.n. slechts 1 jr. gebr.
prijs n.o.t.k. tel. 0322-213785

- 3** Met de mobiele telefoon kun je sms-berichtjes versturen. Zo'n bericht kan hoogstens 160 tekens tellen, dus daar moet je zuinig mee omgaan. Schrijf het volgende sms-bericht eens in gewone taal, dus ook met hoofdletters, komma's en punten.

*hoi a3 heb 1 hond gekocht noem haar 11je
ben thuis kom je snel kijken grtjs ls.*

.....

.....

.....

.....

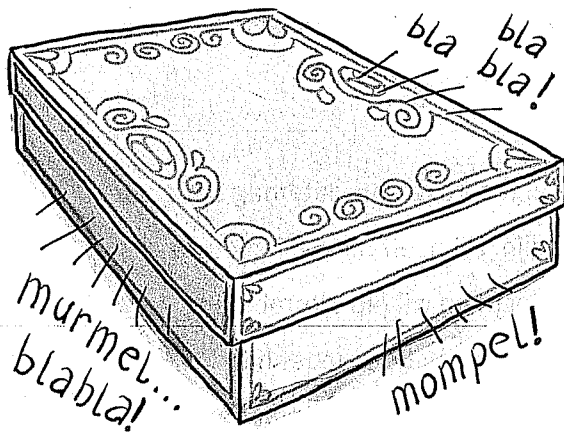
.....

- 4** Schrijf het volgende berichtje van Ravi aan Bart als een sms-bericht. Het moet binnen de hokjes passen, anders is het te lang. Na elk woord moet je een hokje overslaan, net als na elke punt of komma. Let op: het is alleen maar een goed bericht als een ander het kan begrijpen!

Ravi heeft met Bart afgesproken om zaterdag om 2 uur op het trapveldje te zijn. Hij heeft namelijk nieuwe voetbalschoenen gekocht en wil die uitproberen. Maar: hij kan 2 uur niet halen. Eerst moet hij namelijk een boodschap doen voor zijn moeder. Hij zal dan ook een uurtje later komen.

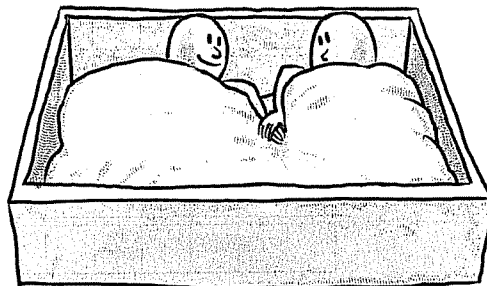

Annie M.G. Schmidt heeft veel gedichtjes geschreven. Een van die gedichten gaat over lepeltjes! Lees maar vlug verder ...

- ① Lees het eerste stukje van het gedicht. Geef de woorden die op elkaar rijmen dezelfde kleur.

Lepeltjes in een doosje.
Twee lepeltjes in een doosje
die lagen daar zoet en stil
Ze lagen daar al een poosje
de hele maand april

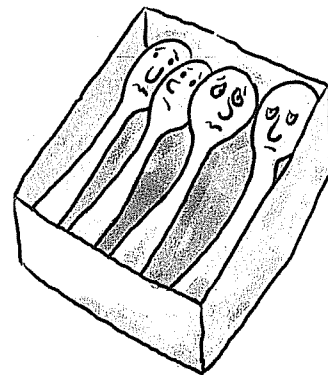
- ② Waar horen deze woorden in dit tweede couplet?

dicht	Ze lagen daar maar te
verlaten	met een heel verdrietig
praten	Ze voelden zich zo
gezicht	het doosje bleef altijd

- ③ Verzin zelf in elk couplet een zin die past en rijmt.

Vier lepeltjes in een doosje

Ze lagen daar al een poosje,
de zonnige maand mei.

Vijf lepeltjes in een doosje

Ze lagen daar al een poosje,
Die ijskoude maand maart.

- 4** Verder met Annie M.G. Schmidt. De zinnen van de volgende stukjes zijn door elkaar geraakt. Schrijf ze in de goede volgorde.

Of 't kindje pap met ons voeren?

in koffie of in thee?

Wie wil er met ons roeren,

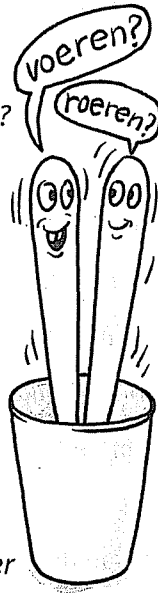
zo riepen ze alletwee.

vol chocolademelk!

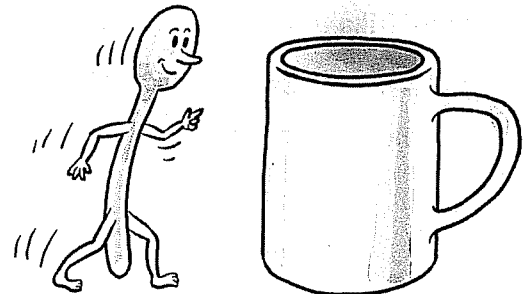
en toen, toen mochten ze elk

roeren in een beker

En kwam er toen iemand? Ja zeker

- 5** Schrijf zelf een gedicht. Het mag ook een stukje zijn dat past aan het vorige gedicht.

Weet je dat de Nederlandse taal ook in Afrika wordt gesproken? Helemaal onder aan de kaart van het werelddeel Afrika ligt het land Zuid-Afrika. Lang geleden zijn daar veel Nederlanders naartoe verhuisd. En nog steeds lijkt het Afrikaans op Nederlands. Voor Nederlanders klinkt die taal soms heel bekend en soms een beetje vreemd. Toch merk je al gauw dat onze talen familie van elkaar zijn. Kijk maar.

Naar bed, naar bed, zie Duimelot.

Eerst nog wat eten, zei Likkepot.

Waar moet ik dat halen, zei Lange Jaap.

Uit grootmoeders kastje, zei Ringeling.

Dat zal ik verklappen, zei 't Kleine Ding.

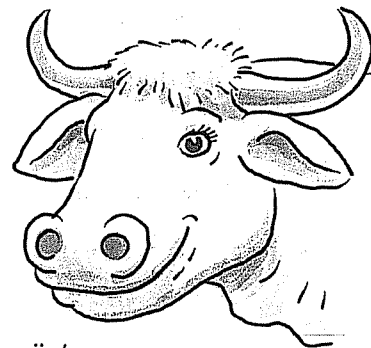
Duimpie het een os gekoch.

Vingerling het dit huis gebroch.

Langerman het dit afgeslach.

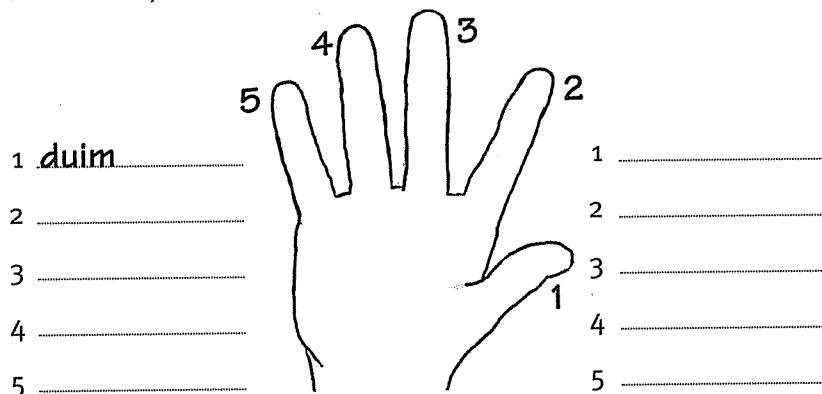
Pierlapooi het wors gemaak.

En de Klein Schelmpie het alles opgeëet.

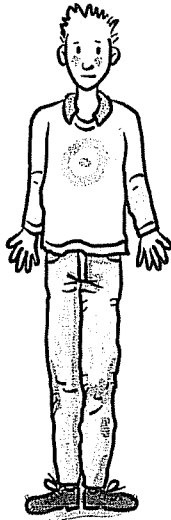
1 **Waarom klinkt Zuid-Afrikaans anders en toch bekend? Omdat ze in het Afrikaans vaak letters weglaten die wij wel schrijven: wij schrijven *gekocht*, in Zuid-Afrika *gekoch*. Kleur in het Afrikaanse vingerversje de 5 woorden waarvan letters zijn weggelaten.**

Schrijf de namen van de vingers in de handen. Links in het Nederlands, rechts in het Zuid-Afrikaans.

2 Schrijf dit Zuid-Afrikaanse versje in het Nederlands.

Jan Pierewiet, Jan Pierewiet,
Jan Pierewiet staan stil;
Jan Pierewiet, Jan Pierewiet,
Jan Pierewiet staan stil;
Goeie môre my vrou,
Hier's 'n soentjie vir jou.
Goeie môre my man,
Daar is koffie in die kan.

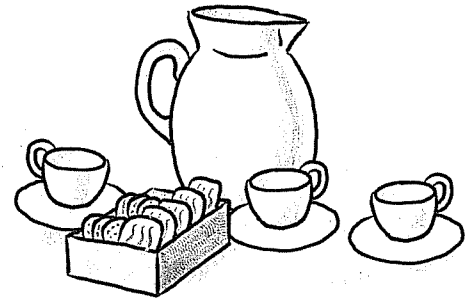
Jan Pierewiet, Jan Pierewiet,

Jan Pierewiet sta stil;

3 Lees het Afrikaanse versje.

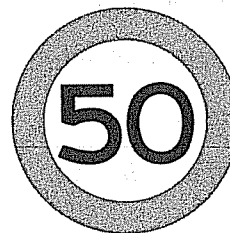
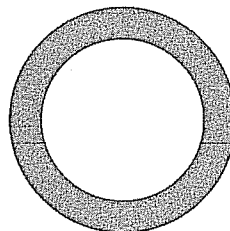
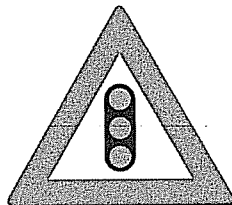
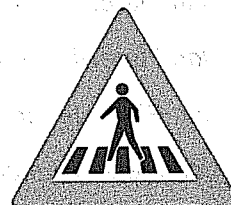
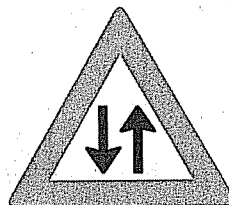
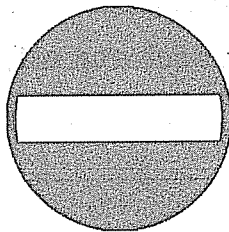
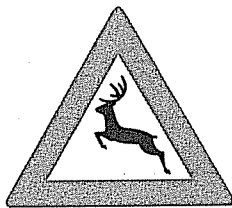
Nig Sarie van Schalwijk
van Poggenpoelplas
het 'n veer sonner hoed
en 'n knoop sonner jas;
'n leer sonner kous
en 'n sool sonner skoën.
Dis wragtagwaar naar
wat die armoede doen.

Welke 3 fouten staan er in de tekening?

- 1
- 2
- 3

Met tekeningen kun je soms evenveel zeggen als met woorden. Ook mensen die niet kunnen lezen of die uit het buitenland komen, begrijpen die taal. Kijk maar mee.

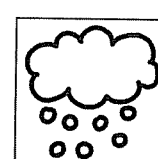
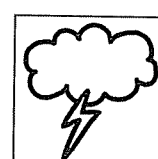
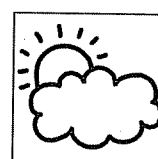
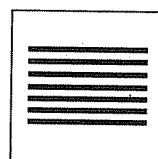
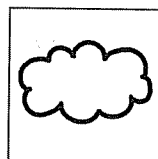
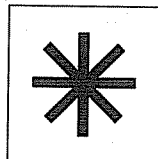
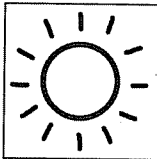

1 In het verkeer heb je geen tijd om veel te lezen. Daarom gebruiken we verkeersborden. Geef het bord het nummer van de bijbehorende zin.

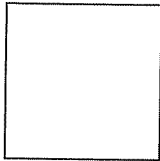

- 1 verboden voor al het verkeer, behalve voor voetgangers.
- 2 pas op: een eindje verderop staan stoplichten.
- 3 pas op: je rijdt op een weg waar je tegenliggers hebt.
- 4 het is hier verboden harder te rijden dan vijftig kilometer per uur.
- 5 het is verboden om hier vanaf deze kant in te rijden.
- 6 pas op: hier steken voetgangers over.
- 7 pas op: je hebt kans dat je overstekende dieren tegenkomt.

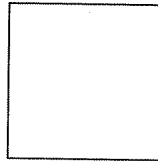
2 De weerman of weervrouw op tv gebruikt vaak tekeningen om aan te geven wat voor weer we kunnen verwachten. Hier zie je er een aantal. Teken het juiste plaatje bij elke spreekwolk.

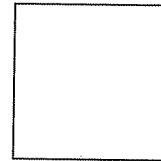
het wordt prima
strandweer; geen
wolkje aan de lucht en
volop zon

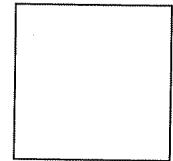
morgen is er kans dat
het mistig wordt

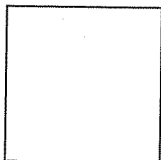
morgenvroeg kan
het gaan ijzelen,
dus pas op: het kan
glad worden

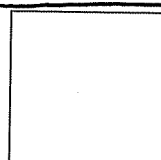
morgen wordt het een
bewolkte dag, maar
het blijft droog

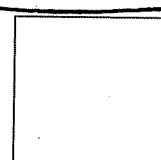
vanavond kans op
onweer

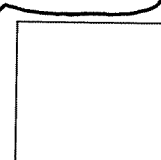
morgen is het
behoorlijk bewolkt,
maar de zon zal toch
af en toe te zien zijn

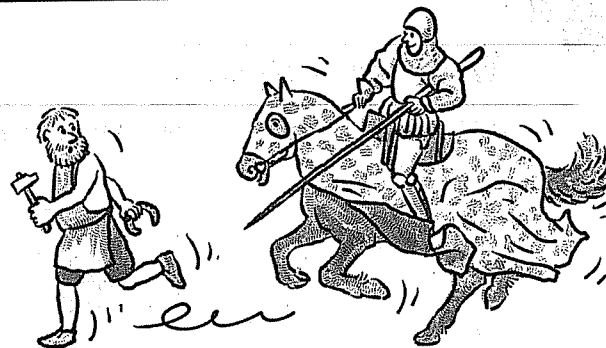
morgen wordt een
regenachtige dag

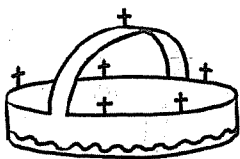
het kan gaan
sneeuwen

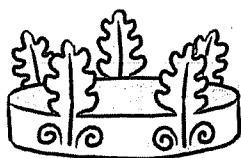
In de tijd van de ridders waren de mensen niet gelijk. Een ridder was veel belangrijker dan een smid. Een kasteelvrouw was veel belangrijker dan een naaister. Maar in één ding waren ze wel gelijk: ze konden geen van allen lezen of schrijven. Daarom was het belangrijk om goed te kijken.

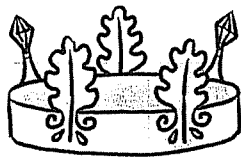
- ① Om te zien of de ene edelman hoger en belangrijker was dan de andere, keek je naar de kroon op zijn hoofd. Hier zie je vijf kronen, van belangrijk naar minder belangrijk.

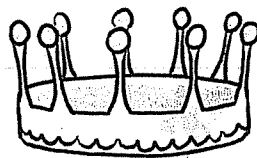
1 keizer

2 hertog

3 markies

4 graaf

5 baron

Zet in de tekening de nummers bij de juiste personen.

2 Ieder beroep had in de grote kerk een eigen hoekje. Om te laten zien in welke hoek je moest zijn, hing elke groep daar een bord. Hieronder zie je er een paar. Schrijf onder elk bord bij welk beroep dat hoort. Kies uit:

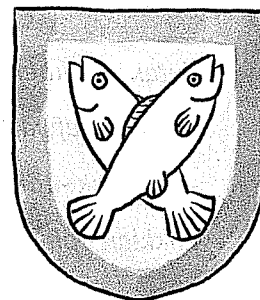
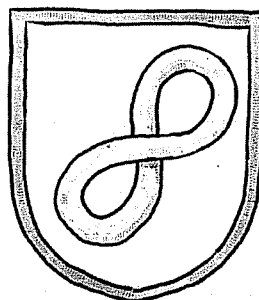
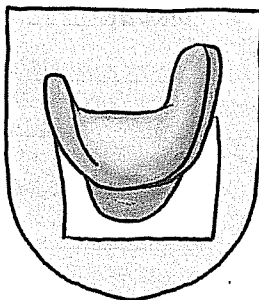
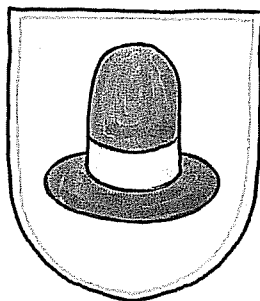
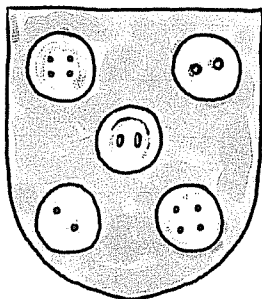
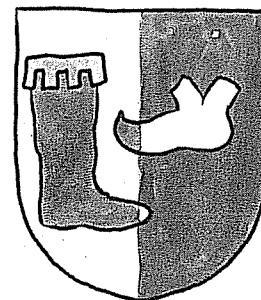
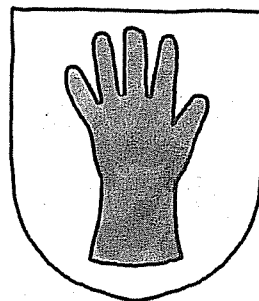
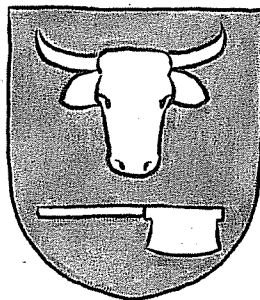
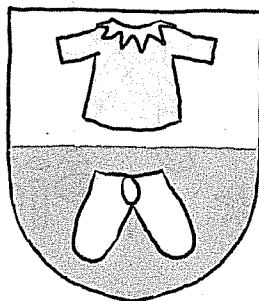
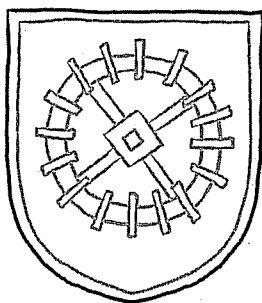
zadelmakers
knopenmakers

kleermakers
molenaars

schoenmakers
hoedenmakers

vissers
slagers

bakkers
handschoenmakers

Kleine kinderen moeten veel leren, ook taal. Daarbij maken ze vergissingen, maar doen ze ook ontdekkingen. Wat vind je van 'Mama, mijn billen laten een boertje!' De eerste woorden die kleuters gebruiken, zijn vaak geluidjes die ze nabootsen. Bijvoorbeeld een bimbam voor een grote klok. Maar er zijn ook zulke woorden die grote mensen gebruiken. Bijvoorbeeld: fuut. Zo heet die watervogel en dat hoor je hem ook zeggen.

1 Zet een lijntje onder de 9 woorden die grote mensen ook gebruiken. Je mag je woordenboek gebruiken.

2 Schrijf hieronder de 7 woorden zonder lijntje eronder. Schrijf erachter wat ze waarschijnlijk betekenen.

tiktak - kalkoen - tjiftjaf - tjoektjoek -
 krekkel - wafwaf - tureluur - flipflap - kievit
 - koekoek - toktok - fluitekruid - krokus -
 klikklak - pingpong - piefpaf - kikker

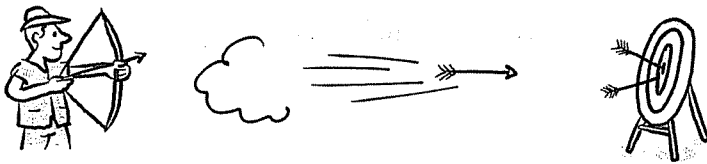

tiktak

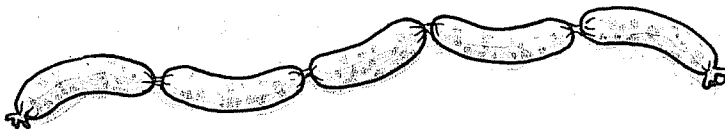
3 Bij leren mag je fouten maken. Maar soms zijn die fouten nog leuker dan het goede antwoord. 'Barrekoeie', zegt de 4-jarige Niki als ze *barbequen* bedoelt.

Wat bedoelt Niki? Zet daar hetzelfde cijfer voor

1 biekieniekie	_____ boogschutter
2 boomschudder	_____ verkeersagent
3 crêcheboom	_____ rimpels

4 doosjekaasjecentrum	_____ kerstboom
5 kotsbekers	_____ documentatiecentrum
6 krimpels	_____ smeerworst

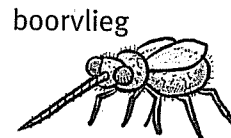

7 piejelamaar	_____ schokbrekers
8 smerige worst	_____ bikini
9 verkeerde vent	_____ pyama

4 Bestaan deze dieren? Geef ze dan een kleurtje. Of is het kinderpraat? Zet er dan een rondje om.

huisjesslak

boorvlieg

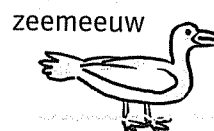
naaktslak

waterhoentje

graskoe

zeemeeuw

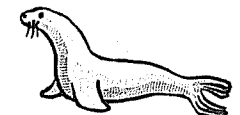
glimworm

kruisspin

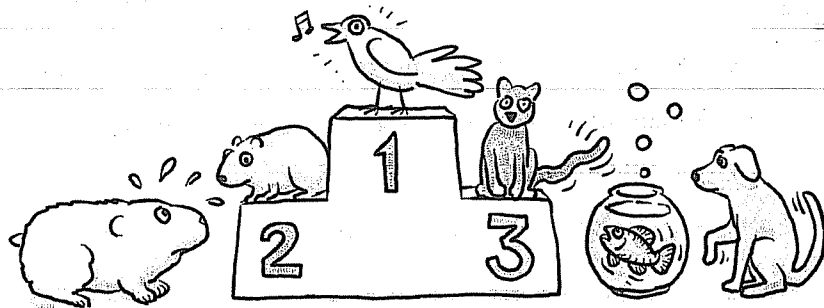
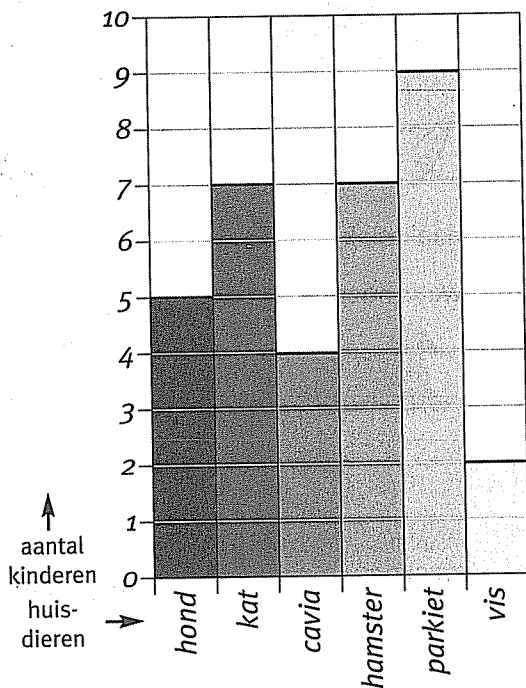
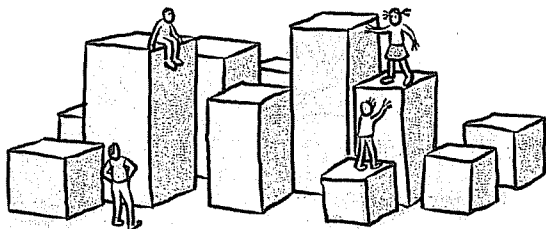
sambalvliegje

zeeleeuw

Grafieken zijn plaatjes met een eigen taal.

Als je die taal niet kent, begrijp je er niets van. Hoe staat het met jouw grafitaal?

① Hier zie je hoe kinderen van groep 5 met grafitaal werken. Ze hebben aangegeven welk huisdier ze hebben.

Welk dier vind je bij de meeste kinderen thuis?

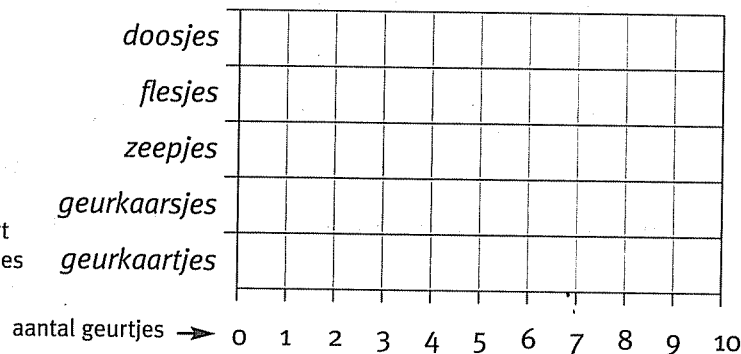
Welke twee dieren komen even vaak voor?

Er zitten 25 kinderen in deze groep. In de grafiek staan meer dieren. Hoe kan dat?

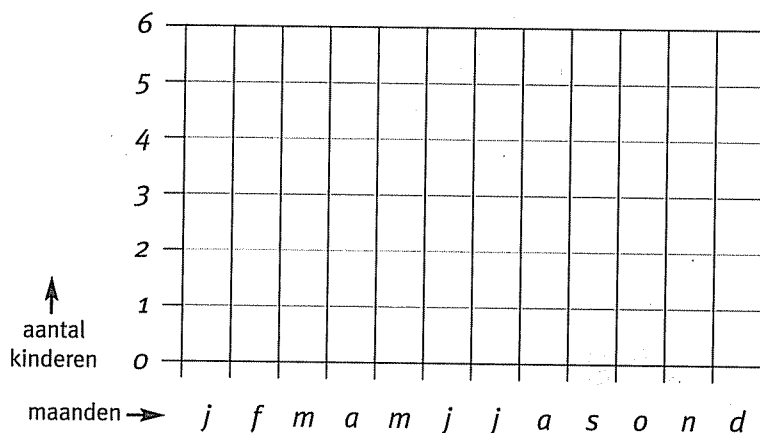
- 2** Marijke spaart geurtjes! Alles wat maar lekker ruikt, verzamelt ze. Marijke besluit om alle voorwerpen te tellen en daar een grafiek van te maken. Help haar maar.

↑
soort
geurtjes

- 3** Maak nu zelf een grafiek. Vraag aan je klasgenoten in welke maand ze jarig zijn.

In welke maand zijn je meeste klasgenoten jarig?

Als de ene soldaat tegen een andere zegt: 'ik ga meuren', begrijpt die dat meteen. Maar had jij begrepen dat die ene soldaat ging slapen? Dat geeft gelukkig niets. Mensen die bij een groep horen, gebruiken nu eenmaal woorden die anderen soms niet begrijpen.

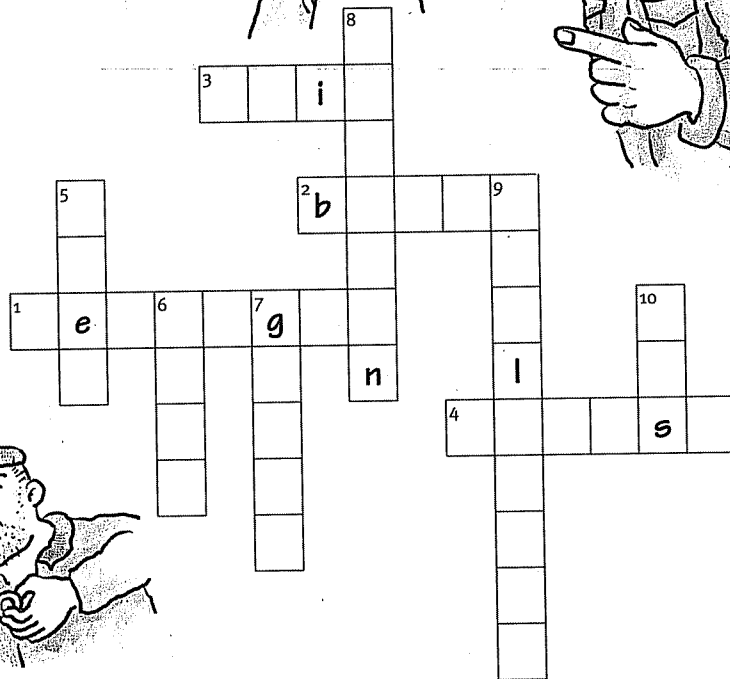
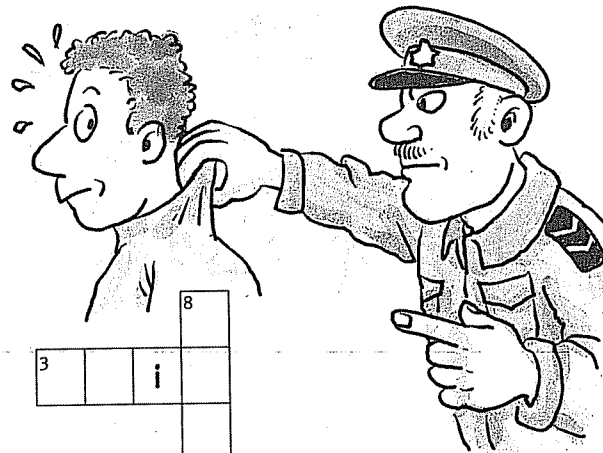
- 1 Dieven hadden vroeger ook een eigen taaltje: bargoens. Hier zie je een paar bargoense woorden. Kijk naar de omschrijving en vul ze in op de goede plaats. Enkele letters staan al ingevuld.

Kies uit:

penose - mesjogge - gein - juut - rus - bajes - gajes - snaaien - poen - schlemiel

Van links naar rechts: Van boven naar beneden:

1 helemaal gek	5 geld
2 gevangenis	6 agent
3 pret	7 slechte mensen
4 onderwereld	8 stelen
	9 armoedzaaier
	10 rechercheur

2 Wie zegt het? Zet er het goede nummer onder. ① de dokter ② de politieman ③ de caissière ④ de piloot

We naderen onze bestemming.

Dat is inderdaad in de reclame.

U wilt het recept herhalen?

We zullen hem in de boeien slaan.

Airmiles of zegeltjes?

Dat gaat u geld kosten, meneer.

U hebt flinke verhoging.

De kuur moet u wel afmaken!

We maken een rustige vlucht.

U gaat op de bon, meneer.

De kist is op de goede hoogte.

3 Los de rebus op.

-b +s

b=j

h=j -k

v=b

h=m -d

p=z

-nt

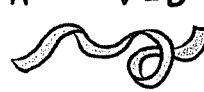
P=j , b=l rd=t

=d

m=j -w

+f t=k

r=w

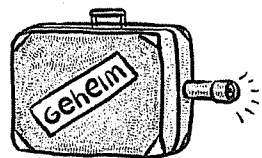

Als je niet wilt dat iemand een bericht kan lezen, zul je een geheimtaal moeten gebruiken. Casper weet daar alles van, want hij is spion.

① Casper heeft een briefje gekregen van zijn baas. Wat staat daar op? Geen idee? Kijk dan onder aan de bladzijde.

② Casper stuurt meteen een berichtje terug. Schrijf het in gewone taal. Als je het echt niet weet, kijk dan weer onder aan de pagina.

Morgen om zes uur bij het station.
Krijg je van mij de sleutel van de koffer.

Dag vriend,

Groetjes,

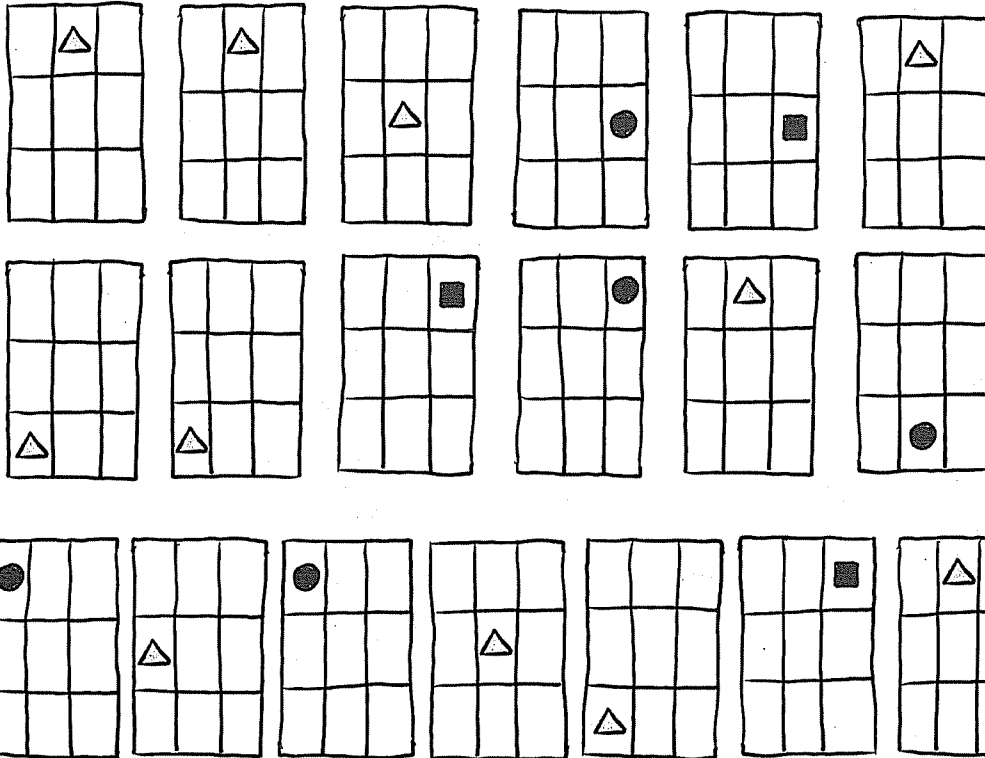
Boris

Hdoti aBnolraips. vlsk mzeoprzg ndmast piwk pelr oblenn.
hJfe skdufngt hmje ahzexrckvevnnnmewn earatn udie
okpraasndt fognhdjekr ldie crvebcnhttyeuriasrdm.
aMaaaaakr: kwfart pveoaolra glemhvemicmas lzmibt pekr
dibn ldmihe hkcosfagelr? zCxacsvpvebr.

Zet maar een spiegel op de zwarte streep.

Streep telkens de tweede letter weg. Dus Hdoti → Hoi

3 Casper heeft zich aan de aanwijzingen gehouden. Maar: geen Boris, wel een koffer! Met daarin alleen een briefje. En de sleutel van dat briefje. Casper moet wel heel goed nadenken. Maar opeens snapt hij het. Jij ook? Schrijf het dan maar in gewone taal.

● a	● d	● g
△ b	△ e	△ h
■ c	■ f	■ i
● j	● m	● p
△ k	△ n	△ q
■ l	■ o	■ r
● s	● v	● y
△ t	△ w	△ z
■ u	■ x	■

een

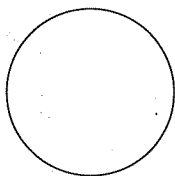
Je hebt niet altijd woorden nodig om anderen iets te laten weten.

Je lijf zegt soms al genoeg!

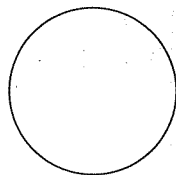
1 In stripverhalen kun je vaak aan de gezichten zien hoe iemand zich voelt. Kijk naar de voorbeelden. Teken de andere gezichten.

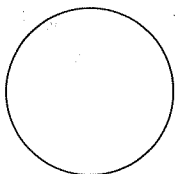
boos

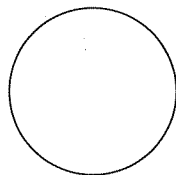
lachend

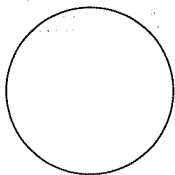
stiekem

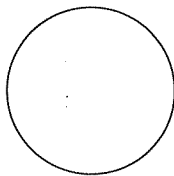
blij

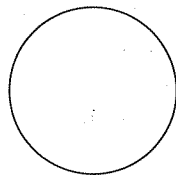
verschrikt

bang

verdrietig

slaperig

2 We gebruiken vaak lichaamstekens om anderen iets duidelijk te maken. Lees de zinnen hieronder, welke plaatjes op de volgende bladzijde horen daarbij?

- 1 Ik weet het niet meer, hoor.
- 2 Kom in mijn armen, schat.
- 3 Goed gedaan!
- 4 Ik heb daar niets mee te maken.
- 5 Ik wil graag kennis met je maken.
- 6 Ik ga slapen.
- 7 Ik wil iets vragen.
- 8 Wat een herrie, zeg.
- 9 Je bent niet goed snik.
- 10 Wat is het warm, hè?
- 11 Kom eens even hier.

3 Kijk naar de tekening. Vul dan het ontbrekende lichaamsdeel in.

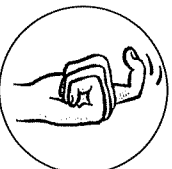
1

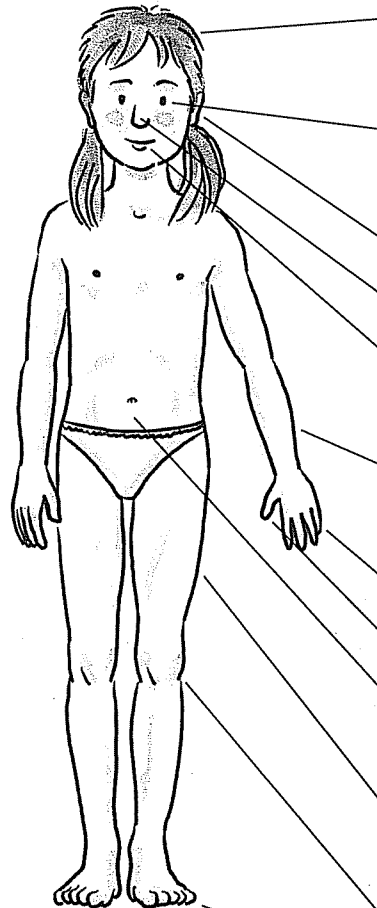

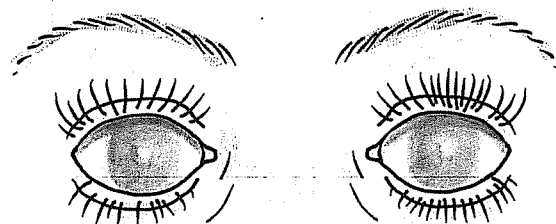
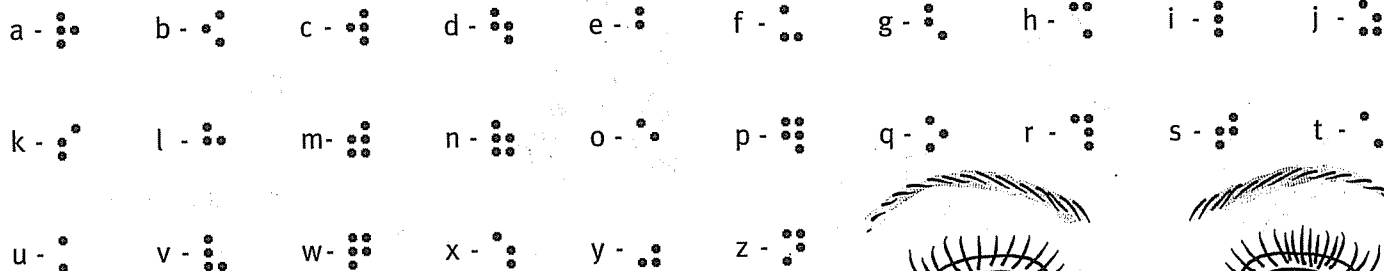

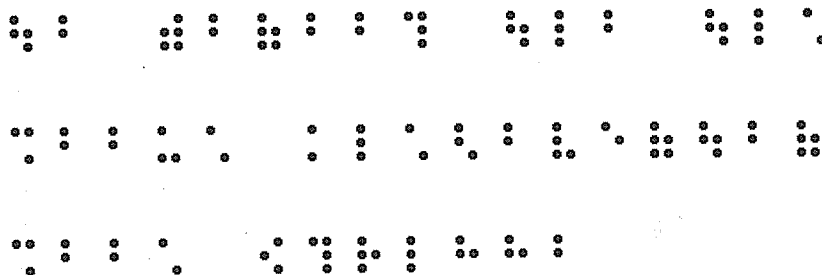
- 1 Het scheelde maar een _____
- 2 Ik kan geen hand voor _____ zien.
- 3 Hij ligt al op één _____
- 4 Iemand bij de _____ nemen.
- 5 Zij is niet op haar _____ gevallen.
- 6 Iemand met open _____ ontvangen.
- 7 Het loopt uit de _____
- 8 Iets uit je _____ zuigen.
- 9 Ik heb er mijn _____ van vol.
- 10 Zij is met het verkeerde _____ uit bed gestapt.
- 11 Iets onder de _____ hebben.
- 12 _____ bij stuk houden.

Ook blinde mensen kunnen lezen! Ze gebruiken letters die je kunt voelen. De letters bestaan uit puntjes.

Die puntjes kunnen ze voelen. Hieronder zijn ze zwart gemaakt.

1 Wat lees je hier? Schrijf dat op.

2 Esra, een blind meisje, voelt de munten van 1, 2, 10, 20 en 50 eurocent.

Over welke munten heeft Esra het?

Dit is de dikste munt.

Het is de ____ eurocent.

Deze munt heeft inkepingen in de rand.

Het is de ____ centsmunt.

Deze munt heeft een gleufje in de rand.

Dit is de ____ centsmunt.

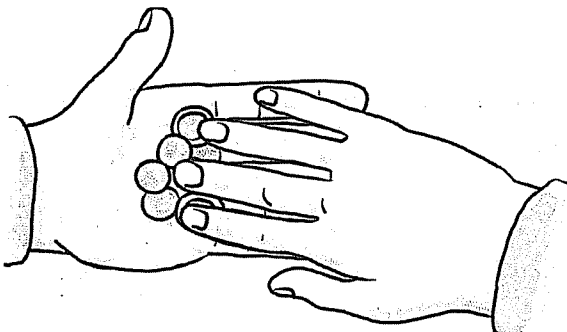
Deze munt is bijna net zo groot als de 20

centsmunt, maar hij heeft een gladde

rand: de ____ centsmunt.

Deze munten hebben ribbels in de rand.

De ____ en de ____ centsmunt.

3 Welke zinnetjes kloppen er wel over voeltaal? Kleur daarvan het rondje. Bedenk zelf nog een paar zinnen over voeltaal.

- ☐ Blinde mensen voelen de brailleletters als ze lezen.
- ☐ De euromunten zijn lastig te 'lezen' door blinde mensen.
- ☐ Alleen blinde kinderen mogen brailleletters leren lezen.
- ☐ Veel blinden vinden het fijn om te fietsen, maar dan achter op een tandem.
- ☐ Een blindegeleide hond helpt zijn baasje met geld tellen.

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Iedereen maakt wel eens een fout. Soms zijn die fouten nog grappig ook. Maar dan moet je wel heel goed kijken!

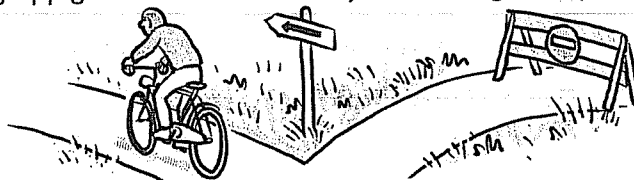
1 Schrijf de schuingedrukte zinnen zo op dat ze kloppen.

'Er wordt veel gestolen,' zei de winkelier.

'Iedere dag komen we kleding tegen die er niet meer is.'

bijvoorbeeld: Iedere dag

ontdekken we dat er kleding is gestolen.

Ik denk dat hij een verkeerde afslag heeft gemist.

Koop de nieuwe Stampies, de beste luier voor ouders.

Als je aan een katje begint, moet je het ook afmaken.

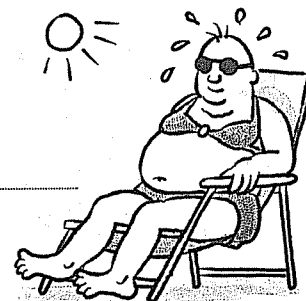

Er zijn mensen die het niet na kunnen laten om van andermans spullen af te blijven.

De mensen vinden haar, net als de prins, een knappe vrouw.

Te koop: zwempakken en bikini's in alle maten. Nu ook voor heren.

2 Welk woord in de zin is fout? Onderstreep dat en schrijf het goede woord achter elke zin in het letterblok.

Kies uit: *onderdeel - lopen - vork - op - op - gebouwd - wassen*

Als je juf te hard werkt, neemt ze te veel hooi op haar schouders.

--	--	--	--

Laatst zei ze: 'Jullie kunnen wel alles aan me vragen. Maar nu kunnen jullie even naar de maan ophoepelen'.

--	--	--	--	--

Nou, dat lieten we ons geen tweemaal zeggen.

We gingen meteen aan de loop.

--	--

Als we zo'n opdracht krijgen, willen we dat varkentje graag even schillen.

--	--	--	--	--	--

Op het schoolplein hadden we namelijk een raket verbouwd.

--	--	--	--	--	--	--

Daaraan ontbrak echter een belangrijk voordeel: de motor.

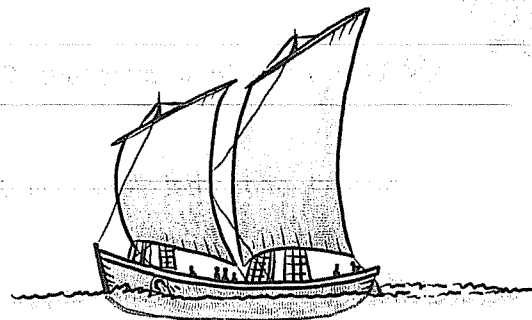
--	--	--	--	--	--	--	--

Dus die raket - o nee, die vlieger - ging niet hoog.

--	--

Op een schip wordt een eigen taaltje gesproken. Zo zegt de kapitein niet rechts, maar *stuurboord*. En de kok heeft het niet over de keuken, maar over de *kombuis*. Maar laat je niet in de boot nemen, want dan word je voor de gek gehouden!

1 Vroeger was de scheepvaart heel belangrijk. Veel spreekwoorden en uitdrukkingen hebben dan ook te maken met schepen en varen. Het is echte scheepstaal. Wat betekenen de volgende spreekwoorden en uitdrukkingen? Zet de goede letter voor de goede betekenis.

- (i) Ik gaf hem een schot voor de boeg.
- (b) Hij heeft nog een flinke afstand voor de boeg.
- (t) Hij zit steeds in mijn vaarwater.
- (o) Zij heeft het roer in handen.
- (e) Dat loopt de spuigaten uit.
- (o) Hij vaart voortdurend in mijn kielzog.
- (z) Kun jij even een oogje in het zeil houden terwijl ik weg ben?
- (l) Rustig maar, er is geen man overboord, hoor!

- ☐ Kun jij even opletten?
- ☐ Dat is echt te erg.
- ☐ Ik heb hem een waarschuwing gegeven.
- ☐ Geen paniek, er is niets gebeurd.
- ☐ Hij moet nog ver reizen.
- ☐ Zij is de baas.
- ☐ Hij loopt steeds achter me aan.
- ☐ Hij zit me steeds dwars.

Van boven naar beneden lees je

--	--	--	--	--	--	--	--

2 Op zee worden tekens gebruikt die je elkaar kunt seinen met een lamp of geluid. Een streep betekent een lang sein, een punt een kort sein. Tussen elke letter staat een schuine streep. Na een woord zie je twee schuine strepen

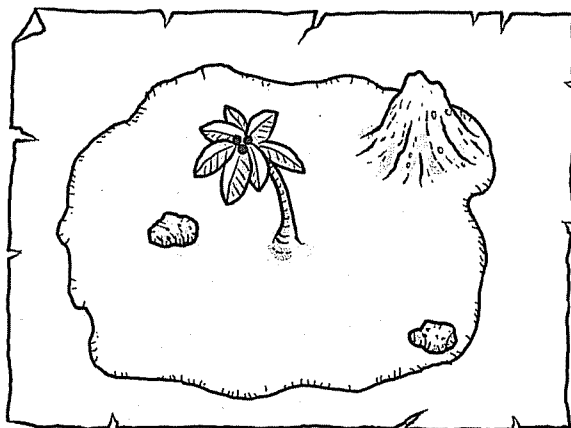
a	.-	h		n	..	t	-
b		i	..	o	---	u	..-
c		j		p		v	
d	..	k	..-	q	---	w	..-
e	.	l		r	..	x	..-
f		m	..	s	...	y	---
g	---			z	---		

Ontcijfer dit briefje van kapitein Memo aan zijn moeder.

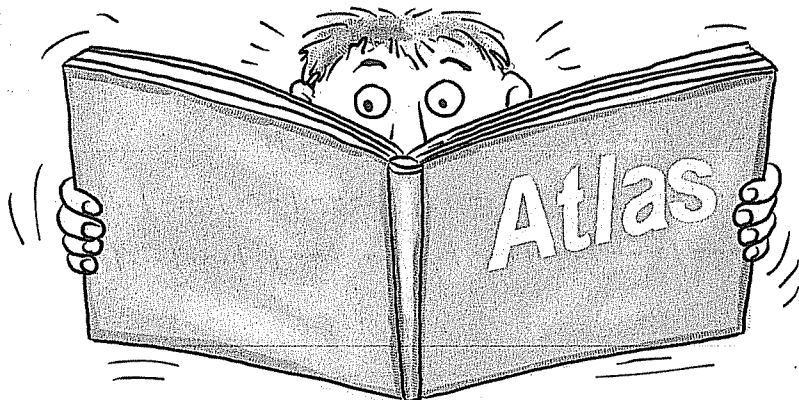
-- / . - / -- / . - // ... / - / ... / ... / . - . //
 - - - / - - - // ... - / . - - / ... - / - - . //
 - - / - - - / - - . / . / . - - / .. / . - - - / - - // - - / .. / . - - - / - . //
 - - - / - - - / . - . / . - - / . - / . - . / - - / . / . - . / ... //
 - - - / . - . / - - . / . - / . - . / - - / . / . - . / ... //
 - - - / . - . / - - . / . - / . - . / - - / . / . - . / ... //
 - - - / . - . / - - . / . - / . - . / - - / . / . - . / ... //

3 Hier zie je een schatkaart. Zet een kruisje waar de schat ligt.

- - - / . / - - . / .. / - - . // - - - / .. / . - - - // - - . / . //
 - - - / . / . - . / - - . //
 . - - / - - - / - - - / . - - . // - . / . - / . - / . - . // - - . / . //
 . - - / . / . - . / ... / - . / . // . - . / - - - / - / ... //
 - - - / . - / . - / . - . // . - . / .. / - - . / - //
 - - - / . // ... / - - . / . - - / . - - //

Heb je je wel eens afgevraagd waar de namen van steden en dorpen vandaan komen? Rotterdam en Hoenderlo, waarom hebben ze die naam gekregen? Hou de atlas maar bij de hand.

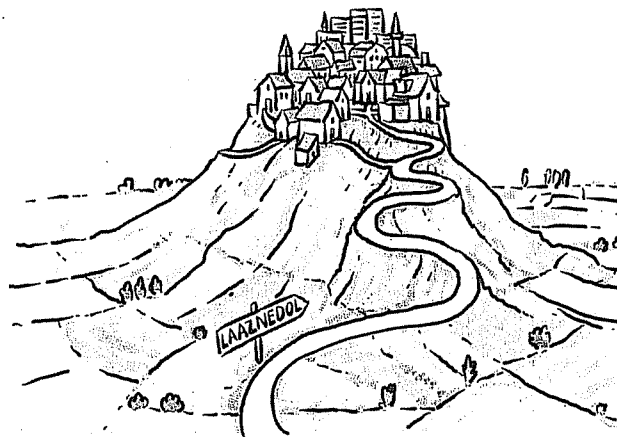
1 De naam Rotterdam heeft te maken met de dam die lang geleden in het riviertje de Rotte werd gebouwd: het plaatsje bij de dam in de Rotte. Later noemden ze die plek Rotterdam.

Kijk op de kaart van Zuid-Holland. Schrijf drie plaatsen op die hun naam danken aan een dam.

2 Zoek in de atlas in Gelderland op de Veluwe de volgende plaatsen op: Hoenderlo, Otterlo en Ermelo. Wat zou het woordstukje *lo* kunnen betekenen? Kies uit en kleur het goede rondje.

- ☐ plaats aan het water
- ☐ open plek in het bos
- ☐ hoge berg tussen weilanden

Zoek nog 2 andere plaatsen met *lo* op het eind

3 In plaatsnamen zie je soms het woord 'voorde'. Dit vind je terug in plaatsnamen als Bredevoort, Lichtenvoorde (beide in de Achterhoek) en in Amersfoort (provincie Utrecht). Zoek die plaatsen op, kijk goed waar ze liggen en kleur het goede rondje. Wat is de betekenis van 'voorde'?

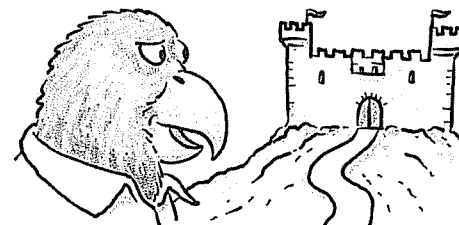
- ☐ plaats aan de voet van de bergen
- ☐ plaats aan de rivier waar je kunt oversteken
- ☐ plaats aan de grens

4 In het Zeeuwse plaatsje Krabbendijke zag je vroeger veel krabben op de dijk. Wat zag je vroeger bij:

's-Hertogenbosch,
in Noord-Brabant.

een bos van de hertog

Valkenburg, in Limburg.

Hazerswoude, in Zuid-Holland.

Nijkerk, in Gelderland.

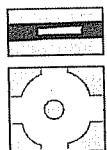
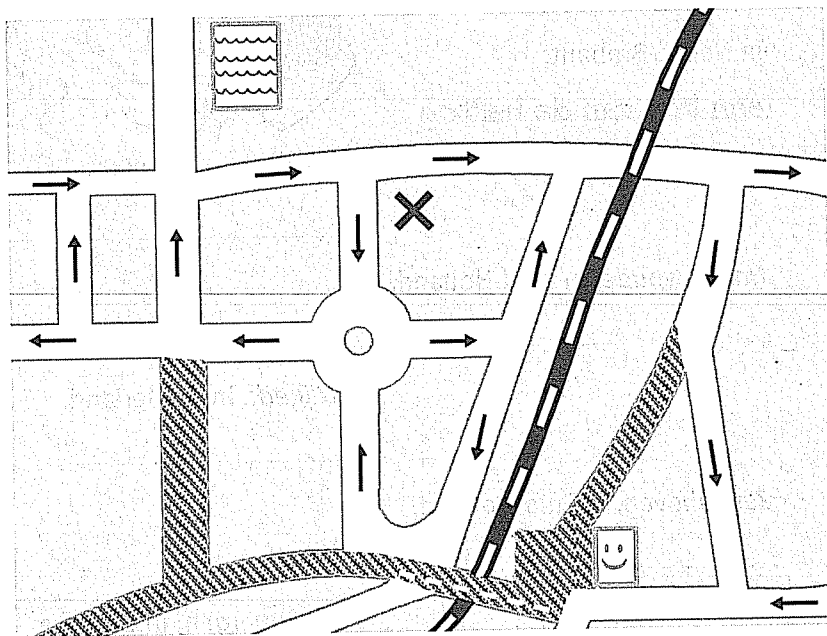
Zevenhoven, in Zuid-Holland.

Steenbergen, in Drenthe.

Wormerveer, in Noord-Holland.

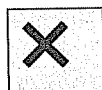
Zwartsluis, in Overijssel.

Een boek kun je lezen. Maar een kaart ook! Als je tenminste de kaarttaal kent. Wat die kaarttaal betekent, staat meestal naast of onder de kaart.

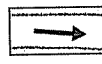

- spoor

- rotonde

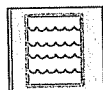
- molen

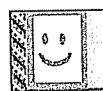
- verplichte
rijrichting

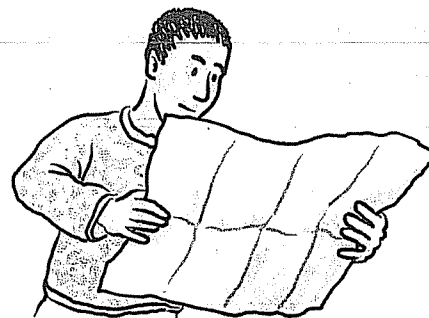
- alleen voor
voetgangers

- zwembad

- school

1 Kijk naar de kaart. Onderstreep het goede antwoord.

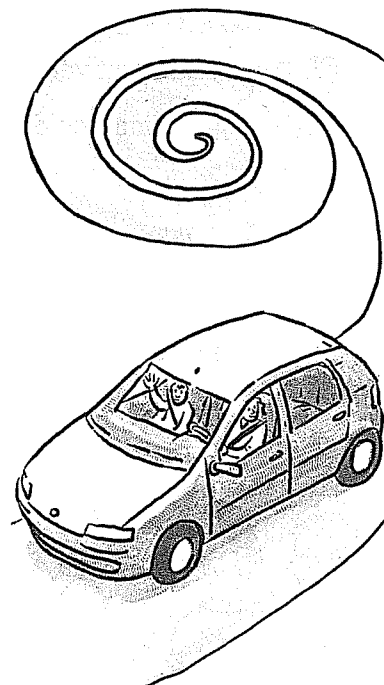
- 1 Er komen drie / vier straten uit op de rotonde.
- 2 Alleen voetgangers kunnen over het spoor heen / onder het spoor door.
- 3 Auto's kunnen over het spoor heen / onder het spoor door.
- 4 Je kunt met de auto wel / niet bij de school komen.
- 5 Als je vanaf de rotonde naar het zwembad loopt, ligt die aan de rechterkant / linker kant van de weg.

2 Kijk naar de kaart. Klopt de volgende route? Zet een rondje om het goede antwoord.

ja / nee Je rijdt met je moeder in de auto op de rotonde. Je rijdt richting spoorlijn. Je gaat de eerste straat links in. En de volgende rechts. Onder het spoor door en weer rechts. Je rijdt nu richting school.

ja / nee Je oma rijdt met de auto op de rotonde. Ze rijdt van het spoor weg. Ze neemt de tweede straat rechts. Dan de eerste straat rechts. Dan de eerste straat links. Ze komt bij de molen.

ja / nee Je loopt van het zwembad naar de molen. Daar wacht je vader op je. Jullie slaan bij de rotonde linksaf en op de T-sprong gaan jullie naar rechts, onder het spoor door en dan de eerste straat rechts. Bij de Y-sprong stap je uit. Je bent nu bijna bij school.

3 Kleur op de kaart de kortste weg.

- 1 te voet van de rotonde naar de school (geel).
- 2 met de auto van de rotonde naar de school (rood).

4 Welke zinnen kloppen wel? Kleur daarvan de rondjes.

- ☐ Het voetgangersgebied ligt vlak bij de spoorlijn.
- ☐ De molen ligt dichterbij de school dan bij het zwembad.
- ☐ De molenaar kan de spoorlijn vast wel zien.
- ☐ Op school kun je de trein wel horen.

Spelletjes en sporten moet je vooral dóen, maar ... zonder taal lukt dat niet!

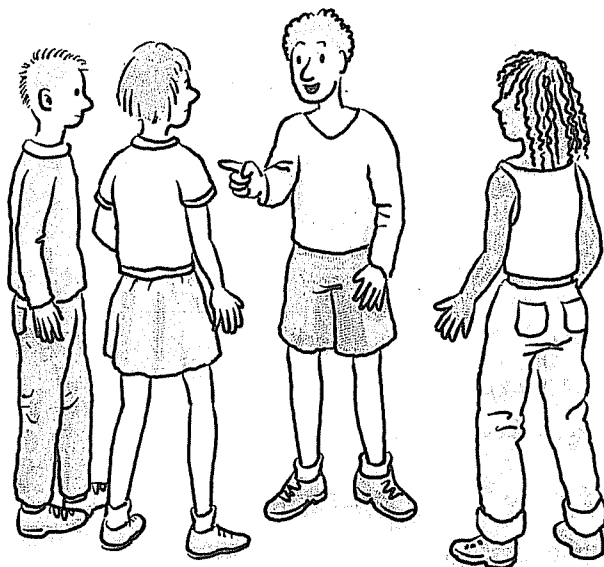
**1 Een spel begint vaak met een
aftelversje, bijvoorbeeld:**

ikke pikke porretje

de meester heeft een snorretje

de meester heeft een sik

af - ben - ik

Schrijf hieronder een aftelversje dat je kent. Of verzin zo'n versje.

**2 Hier zie je de spelregels van het damspel. Zet ze in de
goede volgorde door de zinnen te nummeren.**

- Schuif om de beurt een steen schuin over de donkere vlakken.
- Geef de winnaar een hand.
- Zet je stenen op de onderste vier rijen met donkere vlakken.
- Wit begint.
- Je mag een steen van de tegenstander schuin slaan.
- Je hebt gewonnen als je tegenstander geen stenen meer heeft.

3 Wat hoort er bij elkaar? Vul het nummer van het spel in bij de zin die daarbij hoort.

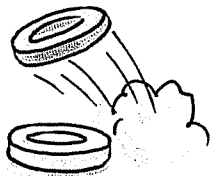
1 touwtje springen

2 schipper mag ik overvaren

3 verstoppertje

4 dammen

5 computerspel

....98, 99, 100 ... ik kom.

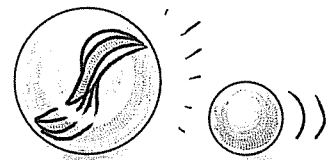
..... In, spin, de bocht gaat in.

..... Je moet slaan!

..... Game over.

..... De winnaar mag ze houden.

.... moet ik dan een cent betalen...

6 knikkeren

4 Bij scrabbelen hebben alle letters een letterwaarde. Bijvoorbeeld:

a - 1 e - 1 h - 2 k - 4 n - 1 r - 1

b - 3 f - 5 i - 1 l - 2 o - 1 s - 1

d - 1 g - 2 j - 4 m - 3 p - 3 t - 1

Bijvoorbeeld: jokkebrok - 23

.....

.....

.....

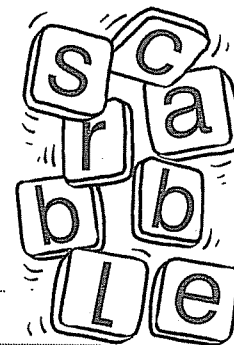
.....

.....

.....

.....

.....

Maak met deze letters 8 woorden. En zet erachter hoeveel punten ze waard zijn.

Taal kun je niet missen. Je hebt het elke dag nodig. Maar met taal kun je ook vaak grappige dingen doen. Kijk maar.

1 Sterksel is een plaats. Maar hij komt van Sterksel is een grappige manier om te zeggen dat iemand heel sterk is. Zo zijn er heel wat dorpen in Nederland en België die iets bijzonders kunnen betekenen. Probeer dat maar te bedenken. Geef de rondjes dezelfde kleur van de schuingedrukte uitdrukkingen links en hun betekenis rechts.

- ☒ Hij raakt te Blankenberge.
- ☐ Wij gaan naar Bovekerke.
- ☐ Hij krijgt een Bilderdamse kermis.

- ☐ Hij is van Halen.
- ☐ Hij komt van Stampersgat.
- ☐ Hij komt van Haastrecht.

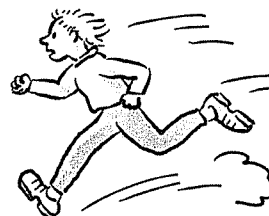
- ☐ Zij zijn van Kortrijk.
- ☐ Hij is naar Kuilenburg.
- ☐ Hij is van Latem.

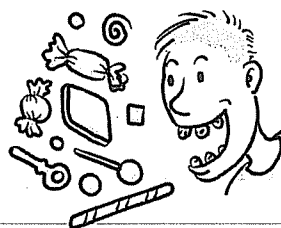
- ☐ Hij komt van Domburg.
- ☐ Zij komt van Grimbergen.
- ☐ Hij komt van Zoetermeer.

- ☐ Wij gaan naar bed.
- ☐ Hij krijgt een pak voor zijn billen.
- ☒ Hij wordt kaal.

- ☐ Hij heeft altijd haast.
- ☐ Hij maakt veel lawaai.
- ☐ Hij is gierig.
- ☐ Hij is overleden.
- ☐ Zij zijn arm.
- ☐ Hij komt altijd te laat.

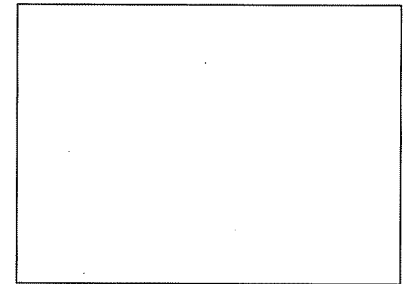
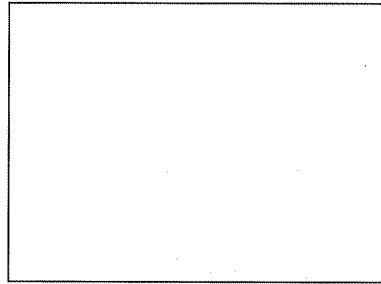

- ☐ Hij snoept graag.
- ☐ Hij is niet zo slim.
- ☐ Zij is humeurig.

- 2** Ken je de ginarie? Dat is een beest met een lange nek dat prachtig kan zingen! Zo zijn er veel meer dieren te bedenken. Gebruik stukken van de dierennamen en plak die aan elkaar. Maak zo vijf nieuwe dieren met:

*kanarie - kangoeroe - stekelbaars -
adelaar - vleermuis - dromedaris - giraf -
luipaard - hamster - vis*

- 3** Hoe zien je dieren eruit? Teken er twee.

- 4** Soms moet je heel erg lachen. Dan lach je onbedaarlijk. Maar kun je dan ook bedaarlijk lachen? Kleur de on-woorden. En schrijf ze 'goed' op.

Laatst kwam er een onguur type in onze winkel. guur

De man was onberispelijk gekleed.

Maar hij gedroeg zich wel heel onbeschoft.

Ongevraagd dook hij in de etalage.

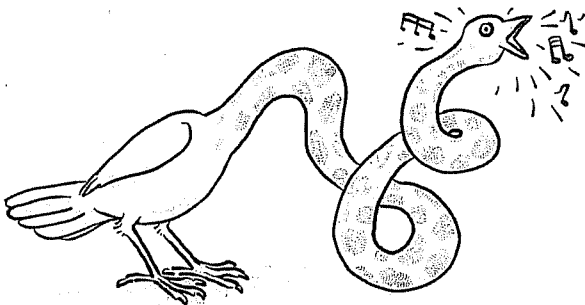
Onbeholpen begon hij daarin te graaien.

Zo haalde hij alle onkreukbare overhemden weg.

Onze winkelchef zei onverbiddelijk:

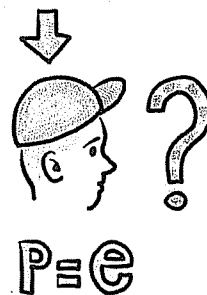
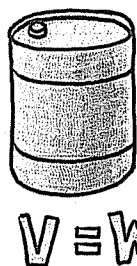
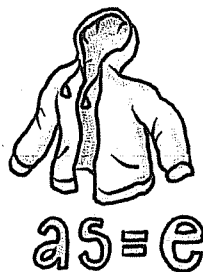
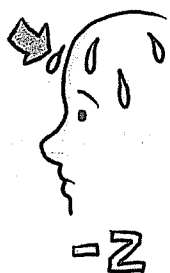
'Uw gedrag is onuitstaanbaar.

Verlaat onmiddellijk onze winkel!'

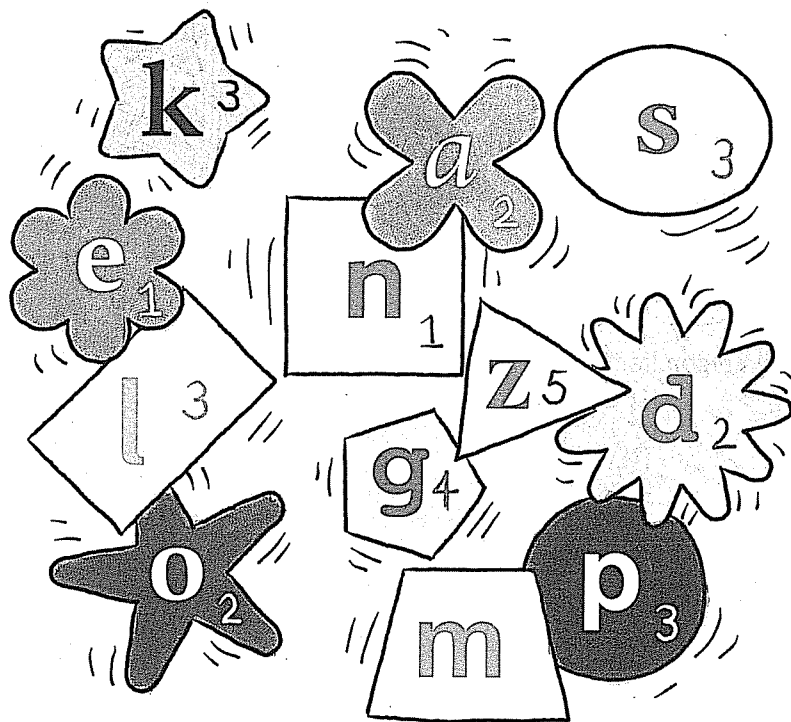

Veel mensen puzzelen graag. Ze leggen een legpuzzel of lossen kruiswoordraadsels op. Puzzelen is dan eigenlijk spelen met taal. Dat vinden ze spannend. Jij ook?

1 Hier zie je een rebus. Schrijf eerst het woord onder de tekening. Ga dan letters van dat woord wegstrepen of erbij schrijven. Schrijf het goede woord op de onderste regel.

2 Maak met de letters hieronder 8 woorden. Tel steeds de punten bij elkaar. Bij elk woord mag je alle letters gebruiken.

poes = 9 punten = punten
 = punten = punten
 = punten = punten
 = punten = punten

3 Streep de volgende woorden door in de puzzel. Ze staan van rechts naar links en van boven naar beneden.

giraf mus paard ekster
 kanarie arend mol rat
 kameel hond poes haai

k	a	n	a	r	i	e	k
p	e	k	s	t	e	r	a
a	k	a	m	u	s	m	m
a	a	h	o	n	d	o	e
r	r	r	a	t	n	l	e
d	e	p	o	e	s	g	l
o	n	e	h	a	a	i	r
o	d	g	i	r	a	f	e

Kijk naar de letters die overblijven.

Welk dier vormen die samen?

--	--	--	--	--	--	--	--

De achterkanten van alle euromunten verschillen. Maar de voorkanten zien er precies hetzelfde uit. Een Italiaan zegt duo als een Duitser zwei zegt. En een Fin noemt een twee een *kaksi*. Allemaal teltaal!

1 Vul de volgende teltaalwoorden in op de goede plaats.

een - twee - drie - vier - vijf - zes - zeven - acht - negen - tien

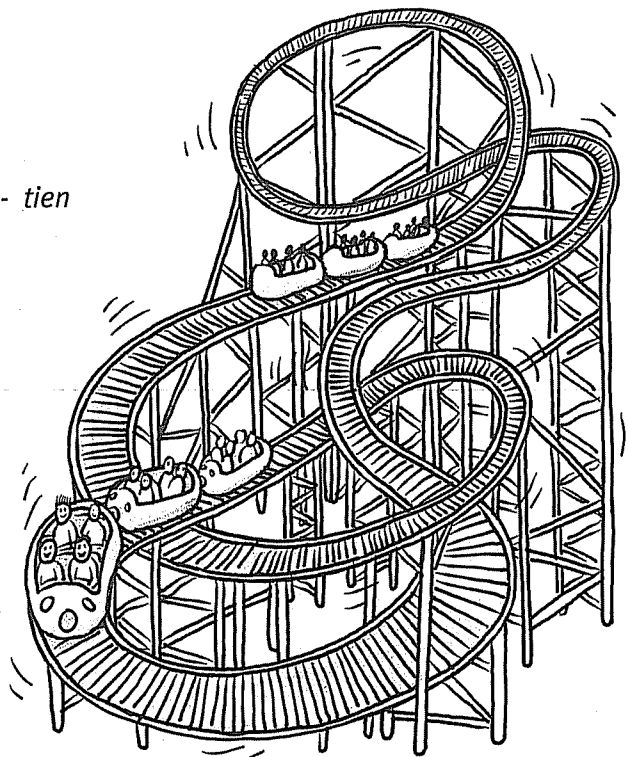
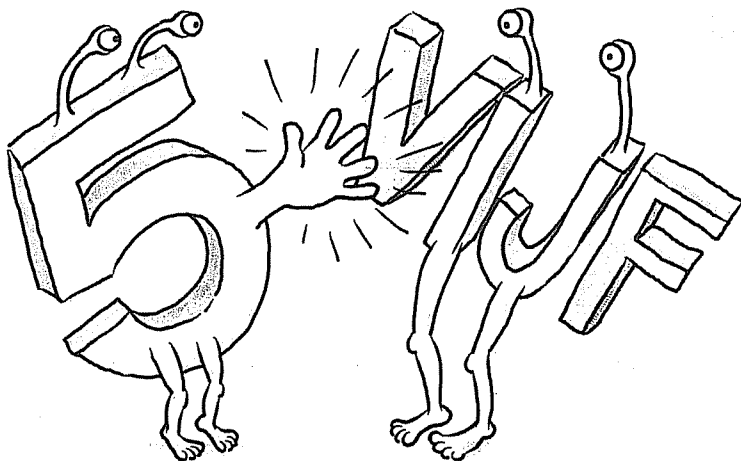
_____ maal is scheepsrecht.

Zeg, ken jij de _____ sprong?

Drie keer drie is _____, iedereen zingt zijn eigen lied.

Doe niet zo raar, ben je _____ tig!

Geef me de _____.

Een uur heeft _____ kwartieren.

We maken een ritje in de _____ baan.

Beter één vogel in de hand dan _____ in de lucht.

Moet ik dan alles _____ keer zeggen.

2 In elke zin zit een telwoord verstopt, bijvoorbeeld

Ik lust geen soep - een.

Voor de zin staat het telwoord dat je moet zoeken.

Geef het een kleurtje.

- 1 Ga je morgen mee naar de speeltuin?
- 2 Aart weet daar veel meer van dan jij denkt.
- 3 Hij had Riek ook gevraagd om te komen.
- 4 Volgende week maken we een tochtje langs de rivier.
- 5 Mijn oma wordt vijfenzeventig jaar.
- 6 De rommelmarkt wordt op onze school gehouden.
- 7 Ze ventileert elke dag de kamer heel grondig.
- 8 Wij dachten dat we die tocht wel even zouden kunnen maken.
- 9 Die rotte appel heeft Anne genomen.
- 10 Ik wil wel, maar Stien heeft er geen zin in.

3 Los de cijferrebusen op.

1 **4** - i + **3** + tig

2 **5** - f + **4** - i

3 **6** z = fl

4 **3** - r + f

5 **10** - i + **10** - i + **10** - i + **10** ie = oo + stelling

1

2

3

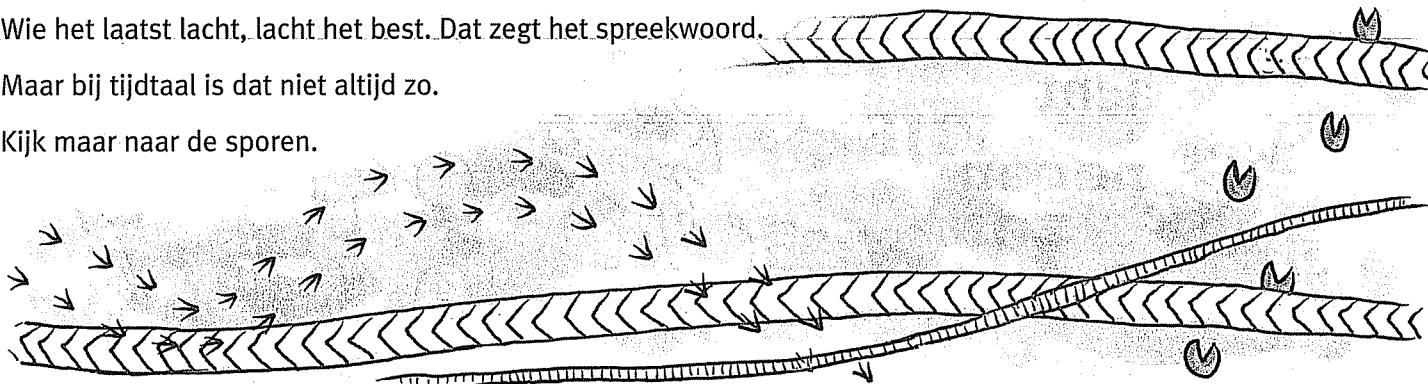
4

5

Wie het laatst licht, licht het best. Dat zegt het spreekwoord.

Maar bij tijdtaal is dat niet altijd zo.

Kijk maar naar de sporen.

① Kijk naar de tekening. Zet daarna een rondje om de woorden die goed zijn.

② Verderop zien de sporen er anders uit. Omcirkel weer de goede aanduidingen.

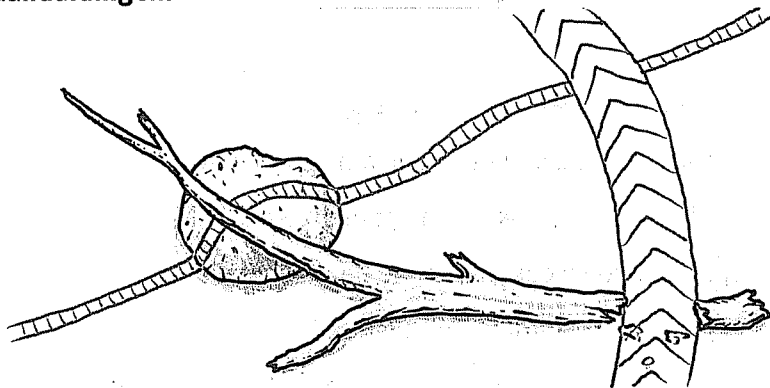
De auto heeft hier gereden *voordat/hadat* de vogel het pad overstak.

Het hert stak het pad *eerder/later* over dan de vogel.

Het spoor van de vogel is *ouder/jonger* dan dat van het hert.

De fiets was hier op een *later/vroeger* tijdstip dan de vogel.

Het oudste spoor is het spoor van *het hert/de vogel/de auto/de fiets*.

De fiets reed hier om 10 uur, dus reed de auto daar om *9 uur/11 uur*.

Je weet zeker dat de steen hier al lag om *9 uur/10 uur*.

De tak ligt daar *langer/korter* dan de steen.

De tak is daar terecht gekomen *voor/na* 10 uur.

3 De zinnen in de twee verhaaltjes staan niet in de goede volgorde. Zet een 1 voor de zin die het eerst komt.

Nummer zo verder.

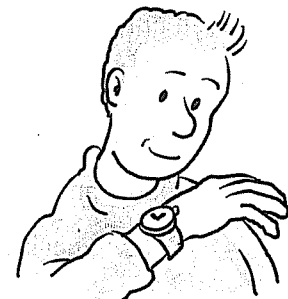
☐ Dan rijden Elke en haar vriendin in een taxi naar de feestzaal.	☐ Intussen springt het licht op groen.
☐ Elke heeft net haar nieuwe kleren aangetrokken.	☐ Terwijl hij wacht, kijkt hij naar het reclamebord naast de weg.
☐ Het feest begint daar om 9 uur.	☐ De man stopt nog net op tijd voor het rode licht.
☐ Na afloop nemen Kim en Elke een taxi terug.	☐ Verschrikt kijkt de man op, maar te laat: het licht staat al weer op rood.
☐ Tijdens het feest dansen ze heerlijk.	☐ De vrouw achter hem toetert om te laten merken, dat hij mag doorrijden.

4 Zoek bij elke uitdrukking uit de eerste rij de betekenis uit de tweede rij. Schrijf de letter in het lege rondje.

☐ <i>Zij verdoet haar tijd.</i>	☐ o Het is kort dag voor haar.
☐ <i>Dat is ouderwets.</i>	☐ r Alles bij het oude laten.
☐ <i>Niets veranderen.</i>	☐ l Voor dag en dauw.
☐ <i>Heel vroeg.</i>	☐ e Zij is goed bij de tijd.
☐ <i>Ze heeft nog maar weinig tijd.</i>	☐ h Zij verlummelt haar tijd.
☐ <i>Het werk hoeft vandaag niet af te zijn.</i>	☐ o Dat is uit de tijd.
☐ <i>Zij is slim.</i>	☐ g Morgen komt er weer een dag.

Van boven naar beneden lees je

--	--	--	--	--	--	--	--

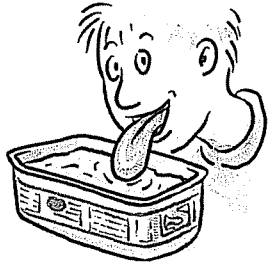
2 Een prachtige keuken. Zet de nummers op de goede plaats.

- ☐ Terwijl de oven warm wordt, snijd je de appels in stukken.
- ☐ Doe de appels en het beslag in de vorm.
- ☐ Plaats het gerecht gedurende een half uur in de oven.
- ☐ Smeer de bakvorm in met een dunne laag boter.
- ☐ Zet om te beginnen de oven op 225 graden.
- ☐ Mix melk en bakmeel tot een stevig beslag.

- 48

3 Vul in. Kies uit: druppeltje - kommetje - snuffe - teentje - kropje - struikje - doosje - bakje - likje

een

--	--	--	--	--	--

 boter
 een

--	--	--	--	--	--	--

 knoflook
 een

--	--	--	--	--	--	--	--

 melk
 een

--	--	--	--	--	--	--	--

 sla

een

--	--	--	--	--	--

 eieren
 een

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 azijn
 een

--	--	--	--	--	--	--	--

 champignons
 een

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 zout
 een

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

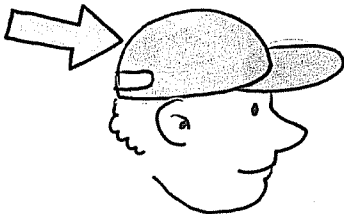
 andijvie

Van boven naar beneden lees je

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

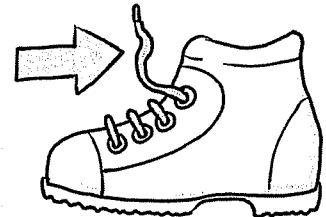
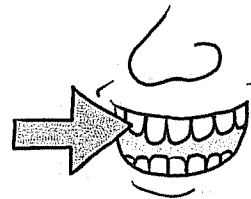
4 Los de rebus op.

P = m

t = l + e

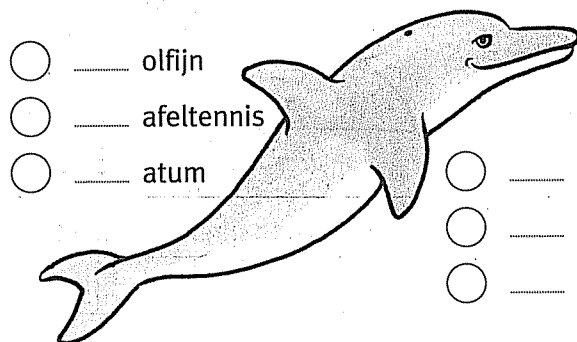

-v r = n

Soms zie je een dier op een grasveldje. Dat lijkt wel een gijtje op een wijtje! Of is het een geitje op een weijtje?

Lastig hoor, die spelling. Nou ja, soms!

① Tariq spaart T-woorden. Daphne spaart D-woorden. Maak de woorden maar af en kleur de rondjes. Maak de rondjes van de woorden van Tariq blauw en die van Daphne rood.

☐ ____ olfijn

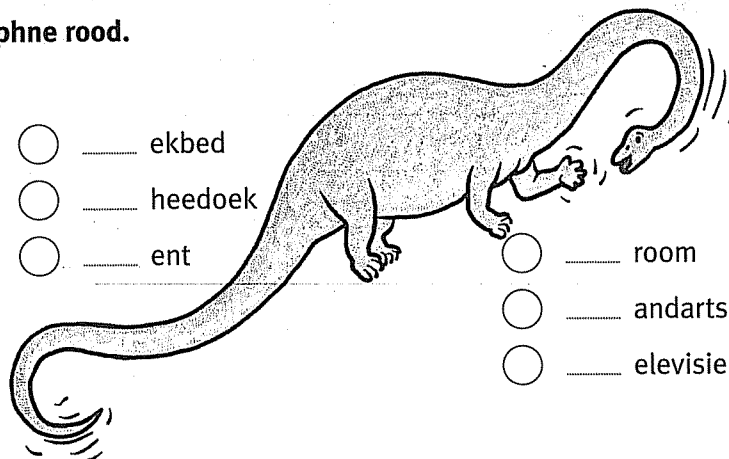
☐ ____ afeltennis

☐ ____ atum

☐ ____ inosuarus

☐ ____ ichter

☐ ____ andem

☐ ____ ekbed

☐ ____ heedoek

☐ ____ ent

☐ ____ room

☐ ____ andarts

☐ ____ elevisie

② Tariq en Daphne sparen ook woorden met -t op het eind. En natuurlijk ook met -d op het eind. Dus woorden als *hond* en *kat*. Als ze het niet zeker weten, maken ze de woorden langer. Dus *hon...* - *honden*.

Maak de woorden weer af en geef de rondjes weer de goede kleur.

☐ bor ____

☐ won ____

☐ boch ____

☐ draa ____

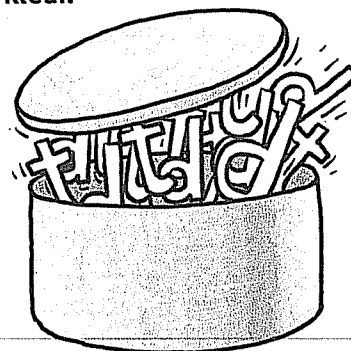
☐ han ____

☐ toch ____

☐ woor ____

☐ staar ____

☐ kas ____

☐ hel ____

☐ taar ____

☐ sloo ____

3 Soms hoort een woord bij Tariq. En ook bij Daphne. Geef de rondjes dan allebei hun kleurtje.

Tariq

Daphne

☐ ak ☐

☐ as ☐

☐ empel ☐

☐ eken ☐

☐ ank ☐

☐ egen ☐

☐ iamant ☐

☐ uin ☐

☐ aai ☐

☐ ik ☐

4 Daphne schrijft Tariq een briefje. Maar daar zitten wel wat spelfouten in. Schrijf het briefje maar goed op de schrijfregels.

Dach Tarik,

Is ales goet met jau? Met mei is het geweldug!

Ik heb een grootte preis gewonen: de hooftprijs!

Dus ga ik drie dachen naar een predparruk.

Zamen med mein vamielie. Nau snab je waarom

ik blei ben. Ik sgreiv dan een kaardje naar ju!

Tot gou!

Daphne

.....

.....

.....

.....

.....

.....

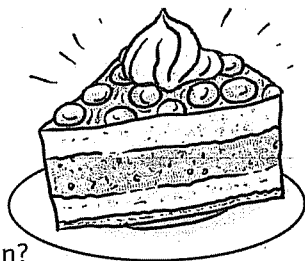
.....

.....

Overal om je heen is reclame. Ook in deze taak. Maar dan net even anders ...

- 1** Tijs maakt reclame. Daar verzint hij vaak rijmpjes bij. Maar hij is nog niet klaar. Help hem en maak rijmsinnen. Kleur de zinnen die bij elkaar horen hetzelfde.

- ☐ Is het bij u thuis een kale boel?
- ☐ Op een fiets van Roel van Neven
- ☐ Wees niet langer sloom en dom,
- ☐ Weet u niets op moederdag te geven?
- ☐ maar koop een
- ☐ Wat dacht u van
- ☒ Koop bij Henkie een **prachtige stoel!**
- ☐ kun je leuke

- 2** In reclame kom je vaak **overdrijfwoorden** tegen. Het is niet gewoon gezellig, nee het is **supergezellig**. Kleur de 11 overdrijfwoorden in de volgende advertenties.

Supervoordeel !!!!

Koop onze overheerlijke taarten.

Gemaakt van de allerbeste kersen.

Nu: de allernieuwste voorstelling
van deze onwijsgave band.

TE GEKKE MUZIEK

Met een optreden van de megaster Dodo.

**De allervetste kleding
met gigavoordeel.**

***Drie broeken halen,
twee betalen.***

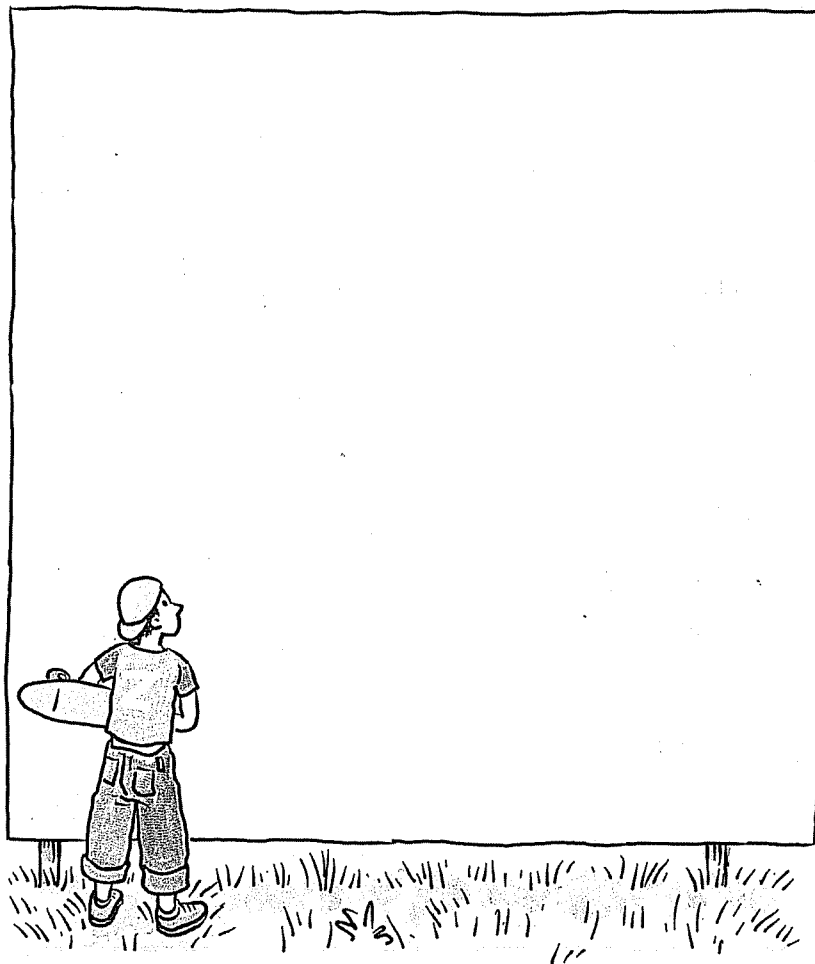
Spiksplinternieuw op de buis:

de nieuwste en

superspannende serie

‘En toen was het bedtijd!’

- ③ Er komt een circus in jullie buurt. Schrijf en teken een mooie reclame op het bord hieronder. De directeur van het circus wil natuurlijk dat er duizenden mensen komen kijken!

Als je een hartje tekent, weet iedereen wat je bedoelt. Met tekeningen kun je dus ook dingen zeggen. En daar gaat deze taak over.

1 Schrijf de zinnen met de goede woorden op.

Lees dan de zin nog eens.

1

je

niet in een

1 Stop

2

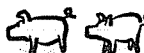
In

wonen meer

dan

2

3

Je bent op staande

ontslagen.

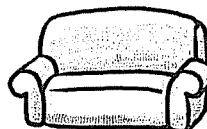
3

4

Ik heb mijn

op de

gezet.

4

5

De

repareert de

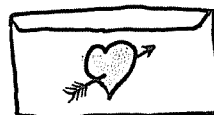
van de

5

6

Heb jij die

al gelezen?

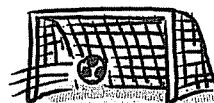
6

7

De

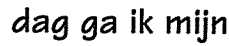

maakte een

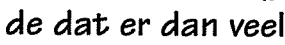

7

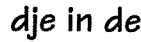
Hoi Frits,

lk h

Ga je mee?

We nemen b

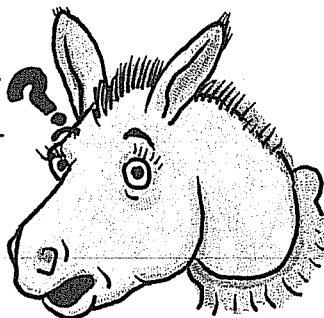
Groetjes,

Hans

Veel mensen hebben thuis een dier. We praten dan ook vaak over dieren. En soms lijken mensen wel een beetje op hen. Wanneer? Dat kun je zelf ontdekken.

1 Vul een dierennaam in. Kies uit:

varken - hond - aal -
vos - kwartel - spin -
paard - uil - ezel -
lammetje

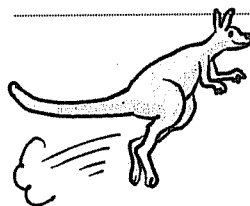

Zo slim als een _____
Zo dom als een _____
Zo lui als een _____
Zo sterk als een _____
Zo nijdig als een _____
Zo glad als een _____
Zo trouw als een _____
Zo mak als een _____
Zo koppig als een _____
Zo doof als een _____

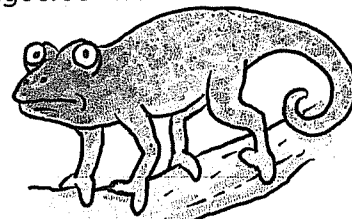
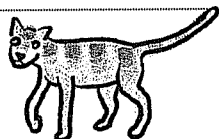
2 Welk dier wordt er bedoeld? Kies uit:

koekoek - zebra - kangoeroe - kameleon - kanarie - poes

Er loopt een
streepje door me
en op straat
zie je me ook.

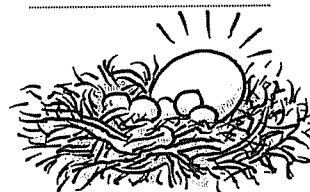

Ik verschiet
van kleur.

Ik maak wel
eens rare
sprongen.

Ik leg mijn ei
in het nest
van een ander.

Ik zing het
hoogste lied.

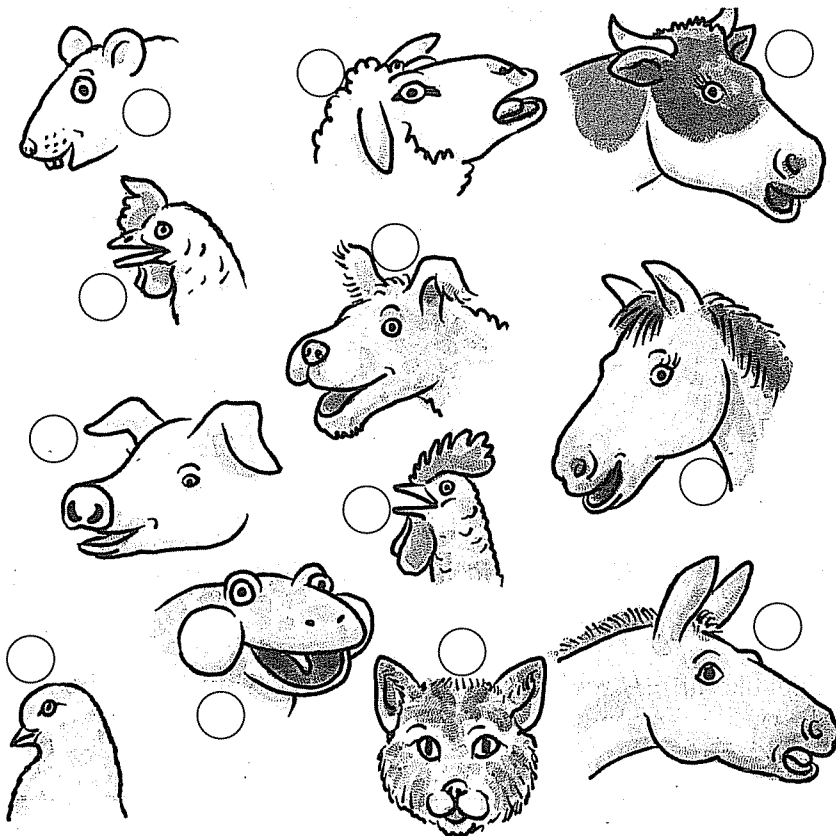

Ik kan spinnen,
maar ben
geen spin!

3 Welk geluid hoort bij welk dier? Zet het goede nummer bij het plaatje. Kies uit:

1 hinniken - 2 blaten - 3 blaffen - 4 kakelen - 5 spinnen -
6 kraaien - 7 balken - 8 piepen - 9 knorren - 10 loeien -
11 koeren - 12 kwaken

4 Zoek de woorden in de puzzel en streep ze door. De woorden staan van links naar rechts, van boven naar beneden en omgekeerd. Schrijf de letters die overblijven in het letterblok. Je leest dan de naam van een dier met een mooie pluimstaart.

zwaluw - gier - walvis - olifant - bever -
specht - vlieg - mier - mol - mug - bij - kraai

Z	W	A	L	U	W	G	M
W	E	M	U	G	I	I	E
A	L	O	M	E	E	K	R
L	H	I	J	R	R	O	O
V	B	V	L	I	E	G	V
I	K	R	A	A	I	R	E
S	T	H	C	E	P	S	B
N	T	N	A	F	I	L	O

--	--	--	--	--	--	--	--

Een computer is eigenlijk een heel gehoorzaam ding. Veel gehoorzamer dan een hond! Maar als je niet precies zegt wat hij moet doen, dan weet hij het niet. Soms lijkt het dan of de computer een fout maakt. Maar dat ligt meestal niet aan de computer maar aan zijn 'baasje'.

- ① De kinderen willen op het internet opzoeken wat onze koningin doet. Juf zegt dat je veel kunt vinden op <http://www.koninklijkhuis.nl/kindersite/kindersite.html>. Dus tikt iedereen dat in. Op het scherm staat dat de computer het niet kan vinden. 'Geen wonder,' zegt hun juf. 'Kijk eens goed wat je hebt ingetikt.' Doe dat maar en schijf op wat er fout is gegaan.

Lineke tikt: [http:// www.koninklijkhuis.nl/kindersite/kindersite.html](http://www.koninklijkhuis.nl/kindersite/kindersite.html)

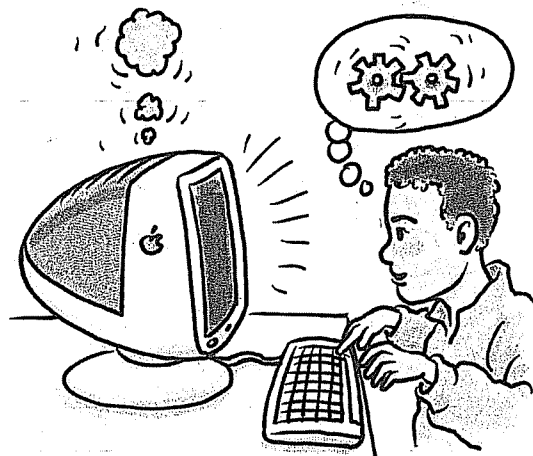
Lineke tikte: _____

Raisa tikt: [http:// www.koningshuis.nl/kindersite/kindersite.html](http://www.koningshuis.nl/kindersite/kindersite.html)

Raisa _____

Ron tikt: [http:// www.koninklijkhuis.nl/kindersite.html](http://www.koninklijkhuis.nl/kindersite.html)

Ron _____

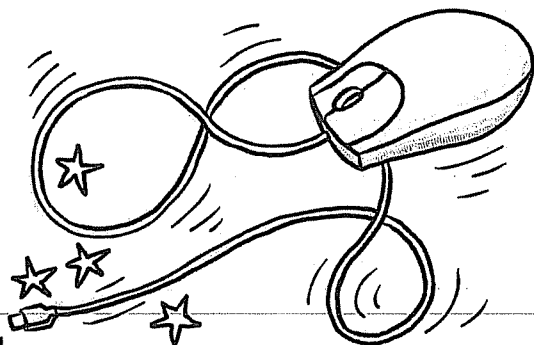

Hassan tikt: [http:// www.koninklijkhuis.nl /kidersite/kindersite.html](http://www.koninklijkhuis.nl/kidersite/kindersite.html)

Hassan _____

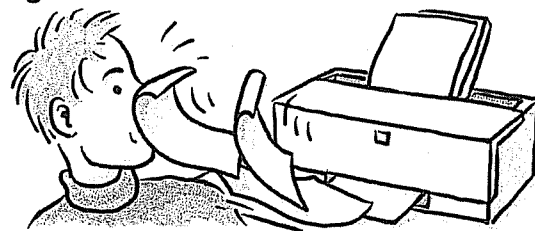
Michiel tikt: [http:// www.hetkoningshuis /kindersitte/kindersite.html](http://www.hetkoningshuis/kindersitte/kindersite.html)

Michiel _____

2 Wat betekenen de dik gedrukte Engelse woorden. Schrijf het goede woord achter de zin. Zet de letter voor het woord in het hokje. Je leest dan van onderen naar boven of je het goed hebt.

Kies uit: n - *computer*, r - *rondkijken*, e - *sturen*, e - *afdrukken*,
n - *internet*, t - *opslaan*, t - *kletsen*, i - *verwijzing*.

- 1 Als ik met mijn vrienden aan het *chatten* ben, vliegt de tijd.
- 2 Vergeet niet om me dat berichtje te *mailen*.
- 3 Mijn *pc* staat in de hoek van de huiskamer.
- 4 Als je op het internet aan het *surfen* ben,
vind je vaak leuke spelletjes.
- 5 Kun jij die kleurplaat even voor me *printen*?
- 6 Als je dat niet wilt kwijtraken, moet je het *saven*.
- 7 Op het *web* staan leuke computerspellen.
- 8 Soms staat er een *link* bij naar een andere bladzijde.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als ik na school thuiskom dan ga ik meteen mijn
huiswerk maken, want daarna mag ik altijd even
surfen op het

--	--	--	--	--	--	--	--

Bij elk beroep hoort een eigen taal. 'Kijk zelf je sommen maar na,' hoort bij een schooljuf of een meester.

Als je nieuwe schoenen koopt, vraag de verkoopster: 'Welke maat heb je?'

En als je een nieuw huis koopt, hoor je ook een aparte taal: bouwtaal.

1 Vul het goede gereedschap in achter het beroep. Schrijf de letters in de grijze vakjes in het letterblok.

Kies uit: *winkelhaak - troffel - vlechttang - trekveer - roller - stopverf - schop - buigtang - lastoestel*

betonvlechter

lasser

schilder

glaszetter

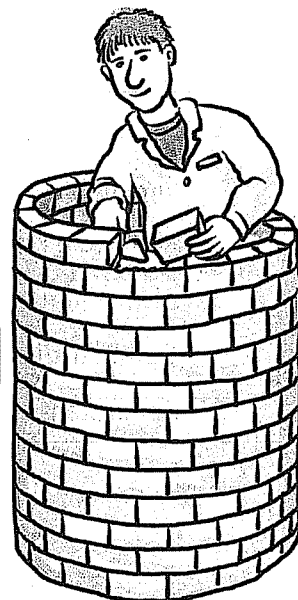
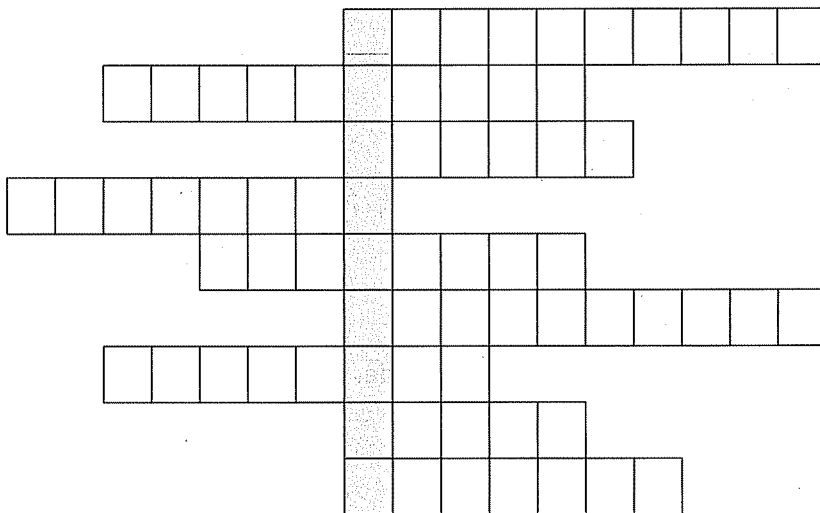
elektricien

timmerman

loodgieter

grondwerker

metselaar

Wat is er ook schildersgereedschap?

Een

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2 Wie zegt dit? Schrijf het juiste nummer voor de zinnen. Kies uit:

1 tapijtverkoper - 2 keukenverkoper -
3 metselaar - 4 dakdekker - 5 elektricien -
6 loodgieter - 7 lampenverkoper

..... Heb je er genoeg zand en water bij gedaan?

..... Je moet de rode draad niet aanraken, dat is gevaarlijk!

..... De pannen sluiten niet goed aan.

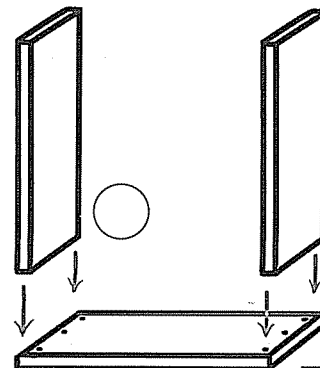
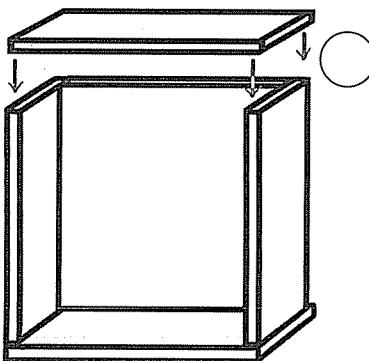
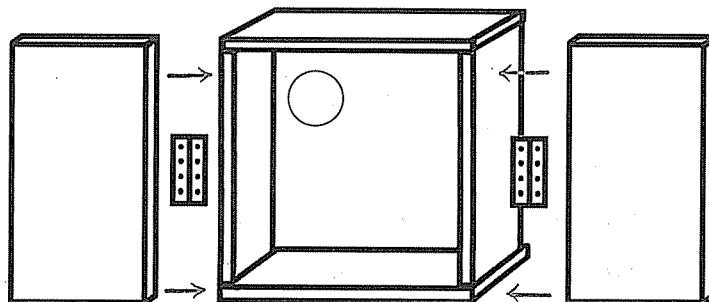
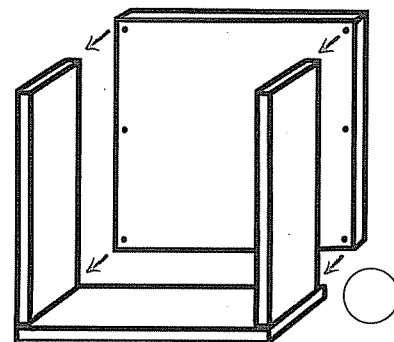
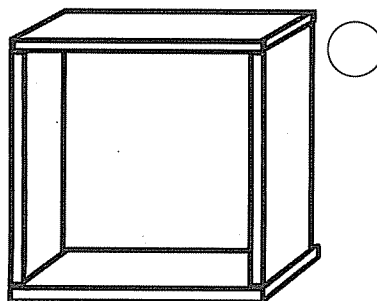
..... Volgens mij lekt de afvoerpijp van de wasmachine.

..... Aan welke kant wilt u het aanrecht hebben staan?

..... Deze rol kunt u het beste in de lengte leggen.

..... Je moet die zo ophangen dat hij je niet verblindt.

3 De tekeningen staan door elkaar. Zet ze in de goede volgorde door ze te nummeren.

Op school leer je taal, de Nederlandse taal.

Maar die praat lang niet iedereen altijd.

In grote delen van Nederland praten de

mensen in hun eigen spreektaal;

ze praten dialect.

1 In Limburg praten de mensen onder elkaar bijna altijd in dialect. Hier staat een versje uit de Limburgse plaats Valkenburg.

Es in Valkeberg de sjièklökskes bleuje

kump de lente, kump de lente.

Es in Valkeberg de sjièklökskes bleuje

kump de lente in oos land.

Schrijf dit versje hieronder in het Nederlands.

2 Maak een tekening bij dit Limburgse rijmpje.

Ein twiè drie veer.

De vrouw tap beer.

De man zuup 't oet.

En doe bies droet.

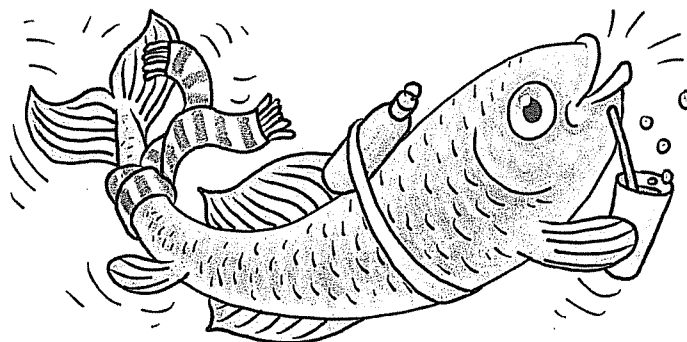
Wat is dit? Zet er een rondje om:

een gedichtje, een liedje, een versje.

- 3** Lees dit stukje uit een Fries versje. Schrijf dan op wat in de tekening niet klopt. Het zijn 3 dingen.

De forkâlden fisk

*Yn de sê fan Pimpompé swom de fisk Hatsjyhatsjé
mei in pûdtsje sâlte dropkes en in kopke sipelthé
mei in gleone wetterkrûk op syn kâlde fiskebûk,
om syn liif in breidene jas om syn sturt in rutene das.*

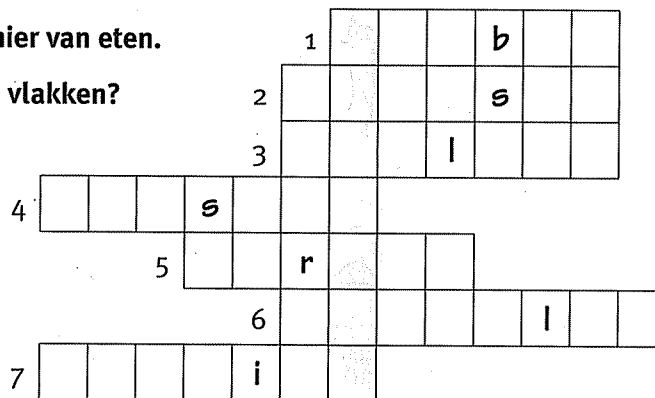

- 4** In Brabant, in de buurt van Tilburg, spreken de mensen Tilburgs.

Daar kennen ze veel woorden die iets zeggen over de manier van eten.

Zet de woorden maar in de puzzel. Wat lees je in de grijze vlakken?

<i>semmelen</i>	1	knoeien met water of melk
<i>nirken</i>	2	prakken
<i>britsen</i>	3	op een verveelde manier eten
<i>brassen</i>	4	knoeien met aardappelen en groenten
<i>dabben</i>	5	erg langzaam kauwen
<i>pieliën</i>	6	heel traag eten
<i>spaaïen</i>	7	erg gulzig eten met grote scheppen

In Tilburg willen veel mensen een biertje

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Hoe ver ben je? _____

